

LUNDS UNIVERSITET

Ekonomihögskolan

Goodwill eller immateriella tillgångar?

En studie i vad som krävs för att uppnå en enhetlig tillämpning av IFRS 3

Företagsekonomiska Institutionen
Examensarbete kandidatnivå
FEKH95 15 hp
Ht 2011

Handledare: Erling Green

Författare: Daniela Casadei
Jesper Gustavsson
David Henriksson

Sammanfattning

Titel: Goodwill eller immateriella tillgångar?: En studie i vad som krävs för att uppnå en enhetlig tillämpning av IFRS 3.

Seminariedatum: 2011-01-13

Kurs: FEKH95, Företagsekonomi: Examensarbete kandidatnivå 15 HP

Författare: Daniela Casadei, Jesper Gustavsson & David Henriksson

Handledare: Erling Green

Nyckelord: IFRS 3, Rörelseförvärv, Goodwill, Immateriella tillgångar, Jämförbarhet

Syfte: Att utreda vilka orsakerna är till att det finns skillnader i hur IFRS 3 tillämpas samt vad som krävs för att normgivningen ska följas på ett mer konsekvent sätt mellan olika bolag.

Metod: En kvalitativ undersökningsmetod har använts. Representanter som revisorer, analytiker, normgivare och konsulter har intervjuats för att analysera IFRS 3 från olika perspektiv. I analysen redogörs för de olika svarsförslag som kommit fram under arbetsprocessen och utifrån de alternativ som nämns har vi kommit fram till en slutledning.

Teoretiska perspektiv: Studien baseras på normgivningen kring standarden IFRS 3. Tidigare artiklar och avhandlingar som skrivits kring ämnet har studerats och presenteras i uppsatsen som sekundärdata under avsnittet Litteratur.

Empiri: Intervjuer har förts med aktörer som har skilda perspektiv på hur normgivningen efterlevs.

Slutsats: I analysen presenteras förslag på förändringar som kan leda till en förbättring av dagens redovisning. Det rör sig från totala omprövningar av normgivningen, ökad tillsyn eller förhoppningar om större fokus på frågan från aktörerna.. Vi drar slutsatsen att en ökad tillsyn av företagen är den bästa förändringen. Genom att öka tillsynen tror vi att faktorerna som hämmar en harmoniserad tillämpning av IFRS 3 kommer att åtgärdas och därmed kan en mer konsekvent tillämpning av standarden uppnås.

Abstract

Title: Goodwill or intangible assets?: A study of what is required to achieve a consistent application of IFRS 3.

Seminar date: 2011-01-13

Course: FEKH95 – Business administration: Degree Project 15 HP

Authors: Daniela Casadei, Jesper Gustavsson & David Henriksson

Advisor: Erling Green

Keywords: IFRS 3, Business combinations, Goodwill, Intangible assets, Comparability

Purpose: The purpose of the thesis is to investigate the reasons why differences in how IFRS 3 is applied exist. Furthermore, the purpose is to investigate what would be required to achieve a more consistent application of the standard among companies.

Methodology: A qualitative research method was used throughout the thesis. Representatives -auditors, analysts, standard setters and consultants- were interviewed in order to analyze the standard from different perspectives. The analysis describes the various proposals that have emerged during the work process. Finally, we decided upon a conclusion based on the different options mentioned by the representatives.

Theoretical perspectives: The study is based on legislative activity around IFRS 3. Earlier articles and dissertations on the subject has been reviewed and presented in the paper as secondary data in the literature section.

Empirical foundation: Interviews were conducted with stakeholders who have different perspectives on the application of the standard.

Conclusion: The analysis presents proposals for changes that may lead to improvement in the current application. These changes range from a total review of legislative activity, increased supervision, to hopes for a greater focus on the issue from representatives. This is why a change is of great necessity. We conclude that increased supervision of the companies is the optimal change. By increasing the supervision, we believe that factors that inhibit the harmonized application of IFRS 3 will be addressed and a more consistent application of the standard may be accomplished.

Förord

Vi vill rikta ett tack till vår handledare Erling Green för vägledning under arbetets gång. Vi vill även rikta ett varmt tack till våra respondenter som tagit sig tid och visat intresse för vår uppsats.

Daniela Casadei

Jesper Gustavsson

David Henriksson

Förkortningar

CESR	Committee of European Securities Regulators
EECS	European Enforcers Co-ordinating Sessions
EES	Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet
ESMA	European Securities and Markets Authority
FAR SRS	Föreningen Auktoriserade Revisorer & Svenska Revisorsamfundet
FASB	Financial Accounting Standards Board
FI	Finansinspektionen
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IASC	International Accounting Standards Council
IFRS	International Financial Reporting Standards
JFSA	Japanese Financial Services Authority
NGM	Nordic Growth Market AB
OMXS	Nasdaq OMX Stockholm AB
SEC	Securities and Exchanges Commission
US GAAP	United States Generally Accepted Accounting Principles

Terminologi

Diskonteringsränta: En ränta före skatt som speglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och de risker som är specifika för tillgången.¹

Earnings per share (EPS): Vinst per aktie. Beräknas: nettovinst dividerat med antalet aktier.²

Kassagenererande enhet: Den minsta identifierbara grupp av tillgångar som genererar kassaflöden som i allt annat väsentligt är oberoende av kassaflödet från andra tillgångar eller andra grupper av tillgångar.³

Nedskrivningsbehov: En tillgång som ingår i en kassagenererande enhet måste skrivas ned när redovisat värde överstiger återvinningsvärdet. För alla redovisade materiella och immateriella tillgångar ska behovet av nedskrivning prövas på balansdagen, när det finns någon indikation på att det finns ett nedskrivningsbehov. För en immateriell tillgång med obestämbar livslängd, en immateriell tillgång som ännu inte är tillgänglig för användning samt goodwill ska nedskrivningsbehovet prövas årligen, oavsett om det finns någon indikation på nedskrivningsbehov eller inte.⁴

Nyttjandeperiod: Den tid som företaget har bedömt att de kan utnyttja en tillgång.⁵

Nyttjandevärde: Nuvärdet av de framtida kassaflöden en tillgång eller kassagenererande enhet väntas ge upphov till genom att fortsatt bli nyttjad och slutligen utrangeras vid slutet av nyttjandeperioden.⁶

Verkligt värde: Det värde till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och har ett intresse av att transaktionen genomförs.⁷

Återvinningsvärde: Det högsta av en tillgångs verkliga värde minus försäljningskostnader och tillgångens nyttjandevärde.⁸

---

¹ IFRS Volymen (2011) - IAS 36 p. 55, A 16

² Aktiespararna.se

³ IFRS Volymen (2011) - IAS 36 p. 6

⁴ IFRS Volymen (2011) - IAS 36 p. 8-10

⁵ IFRS Volymen (2011) - IAS 36 p. 6

⁶ IFRS Volymen (2011) - IAS 36 p. 31

⁷ IFRS Volymen (2011) - IFRS 3, Bilaga A

⁸ IFRS Volymen (2011) - IAS 36, p 18

Innehållsförteckning

---

1. INLEDNING	1
1.1 PROBLEMBAKGRUND	2
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	3
1.3 AVGRÄNSNING.....	4
1.4 METOD	4
2. METOD	5
2.1 ANSATS	5
2.2 KVALITATIV METOD	6
2.3 VAL AV RESPONDENTER OCH FÖRETAG.....	7
2.4 PRIMÄR- OCH SEKUNDÄRDATA	7
2.4.1 Tillvägagångssätt vid intervjuer	8
2.4.2 Personliga intervjuer	9
2.4.3 Telefonintervjuer.....	9
2.4.4 Enkäter.....	9
2.4.5 Utformning av intervjufrågor	10
2.5 VALIDITET OCH RELIABILITET	10
2.6 KRITIK TILL METOD	10
2.7 BORTFALLSANALYS	11
3. TEORETISK REFERENSRAM	12
3.1 NORMGIVARE	12
3.1.1 Far.....	12
3.1.2 IASB	13
3.1.3 FASB	13
3.2 TILLSYNSMYNDIGHETER.....	14
3.3 FÖRESTÄLLNINGSRAMEN	15
3.3.1 Jämförbarhet.....	16
3.4 IFRS 3	16
3.5 GOODWILL.....	17
3.6 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR.....	19
3.6.1 Värdering av immateriella tillgångar.....	20
4. LITTERATUR	22
4.1 BJÖRN GAUFFIN OCH SVEN-ARNE NILSSONS ARTIKELSERIE.....	22

4.2 DISKUSSIONEN KRING GOODWILL	24
4.2.1 Vad är egentligen goodwill?.....	25
4.2.2 Hanteringen av goodwill.....	27
4.3 DISKUSSIONEN KRING IFRS 3	29
4.3.1 Debatten i svensk media.....	31
4.4 DISKUSSIONEN KRING TILLSYNYN I SVERIGE	33
5. EMPIRI	36
5.1 RESPONDENTER	36
5.1.1 Hur direktiven följs	36
5.1.2 Upplysningar.....	38
5.1.3 Vikten av en korrekt rapportering.....	39
5.1.4 Vem bär ansvaret för en korrekt rapportering?	41
5.1.5 Fördelar och nackdelar med Goodwill respektive immateriella tillgångar	41
5.1.6 Förändringar	43
6. ANALYS	46
6.1 VAD ÄR ORSAKERNA TILL SKILLNADERNA VID TILLÄMPNINGEN?	46
6.1.1 Dyrt och komplicerat.	46
6.1.2 Subjektivitet.....	48
6.1.3 Otillräcklig övervakning	50
6.1.4 Avsaknad av gemensam praxis	51
6.2 VAD KRÄVS FÖR ATT UPPNÅ EN MER KONSEKVENT TILLÄMPNING?	52
6.2.1 Förändring av regelverk.....	52
6.2.2 Förändring i attityd.....	54
6.2.3 Hårdare krav från revisorerna	55
6.2.4 Övervakande myndighet.....	56
6.2.5 Större fokus på frågan	57
7. RESULTAT	59
7.1 DISKUSSION	59
7.2 SLUTSATS	61
7.3 FÖRSLAG PÅ FORTSATTAS STUDIER	61
8. KÄLLFÖRTECKNING	63

1. Inledning

År 2005 införde EU ett nytt regelverk utgivet av *International Accounting Standards Board*, *IASB*, som samtliga börsnoterade företag inom unionen ska upprätta sina finansiella rapporter efter. Anledningen till förändringen var att få till stånd ett gemensamt sätt för utformningen av finansiella rapporter för att på så sätt underlätta jämförbarheten mellan företag inom unionen. Standarderna utformades utifrån internationellt accepterade regler för att rapporterna även ur ett globalt perspektiv ska vara mer lika.⁹

I mars 2004 publicerade IASB sin nya standard: IFRS 3 – rörelseförvärv. Denna förändring innebar att IFRS 3 ersatte den tidigare standarden IAS 22 – företagsförvärv och samgående. En grundtanke till standarden är att underlätta jämförelsen mellan företag internationellt och det gör att den nya standarden i stort överensstämmer med motsvarande standarder i USA och Kanada.

I Sverige presenterades inte alla förändringarna omedelbart tillsammans med införandet av den nya standarden IFRS 3 år 2005. Rekommendationer från landets dåvarande normgivare, Redovisningsrådet, hade sedan tidigare stegvis närmat sig en implementering av IFRS. En stor förändring som kom med standarden år 2005 var att goodwill inte längre fick skrivas av.¹⁰

En jämförelse har gjorts mellan förvärvsredovisningen av sjukvårdsföretaget Medas köp av Viatrix och Ericssons förvärv av Marconi. Undersökningen visar att Medas resultat skulle varit 40 procent lägre samt att avkastningen på eget kapital skulle minskat med 7 procentenheter om Meda använt samma tillvägagångssätt som Ericsson. Meda redovisade en stor andel goodwill och fick därmed en lägre resultatbelastning än Ericsson som enbart redovisade immateriella tillgångar.¹¹

Uppfylls syftet med IFRS 3 gällande att främja jämförbarhet mellan bolag? Nedan följer några av rösterna i debatten angående att immateriella tillgångar ska redovisas skiljt från goodwill vid rörelseförvärv som kommer att behandlas närmre i den här uppsatsen:

---

⁹ EU-förordning 1606/2002

¹⁰ Rundfelt, R. (2011)

¹¹ Malmqvist, P. (2007)

Nilsson & Gauffin: Företag inom samma bransch förhåller sig olika till direktiven, vilket gör att grundstenen i ett gemensamt standardverk om enklare jämförelser dem emellan blir lidande.¹²

Marton & Rehnberg: Skillnader i hur IFRS tillämpas minskar jämförbarhet och transparens mellan länder, branscher och företag.¹³

Marton: Intressenter kan ha svårt att avgöra vad som egentligen avspeglas i bolagens finansiella rapporter.¹⁴

Johansson: IASB bör ompröva reglerna för särredovisning av immateriella tillgångar vid förvärv.¹⁵

Det grundläggande syftet med IFRS 3 är att öka transparensen av redovisningen vid rörelseförvärv, förbättra relevansen, tillförlitligheten samt jämförbarheten på informationen som företag ger i sina finansiella rapporter.¹⁶ Så varför är det så stora skillnader på hur företag redovisar sina förvärv? Varför fungerar inte normgivningen som det var tänkt och vad krävs för att uppnå en mer homogen tillämpning av IFRS 3? Den här uppsatsen ämnar att utifrån olika perspektiv söka svar på dessa frågor.

1.1 Problembakgrund

Sedan införandet av IFRS 3 har Sven-Arne Nilsson och Björn Gauffin arbetat med en artikelserie som publicerats i tidskriften *Balans* där de har studerat helårsrapporter från samtliga noterade företag på stockholmsbörsen. Syftet med serien var att studera hur företagen redogör för sina förvärv efter införandet av den nya standarden. Efter första året konstaterades att det är många företag som inte identifierar några immateriella tillgångar skiljt från goodwill. Samtidigt noterades att svenska förvärvare identifierade en liknande andel som amerikanska bolag gjorde efter att FASB infört liknande regler 2002. Eftersom det verkat finnas en inlärningskurva bland bolagen i USA hade författarna förhoppningar om att rapporteringen skulle förbättras med tiden även i Sverige.¹⁷

---

¹² Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2009)

¹³ Marton & Rehnberg (2009)

¹⁴ Marton, J. (2011)

¹⁵ Johansson, S-E. (2009)

¹⁶ IFRS Volymen (2011) IFRS 3 p.1

¹⁷ Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2006)

I Nilsson & Gauffins senaste undersökning som publicerades 2011 konstaterades att företagens upplysningar avseende vilka faktorer som bidragit till goodwill har förbättrats, sett till antalet företag som tidigare utelämnat informationen helt. Dock är det var sjunde förvärvare fortfarande som inte identifierade några immateriella tillgångar alls. Slutsatsen som Nilsson & Gauffin drar det sjätte året är att den inlärningskurva som de under sina första artiklar hade förhoppningar om, inte verkar finnas. De avslutar artikeln med att syftet med reglerna i IFRS 3 fortfarande inte bär hela vägen.¹⁸

Huruvida direktiven IFRS 3 följs i tillfredsställande grad har de senaste åren varit omdiskuterat och flera studier har gjorts i ämnet. Det är inte bara i Sverige som frågan har väckts. PwC i Norge har gjort en upprepad studie av rapporter från norska noterade företag där de bland annat tittar på hur rörelseförvärv hanteras. Undersökningen för 2010 visar att de norska företagens genomsnittliga goodwillpost ligger på 43 % av köpeskillingen, att var fjärde förvärvare inte ger någon beskrivning om vad som ingår i posten samt att 17 % av de studerade bolagen bryter mot IFRS 3 genom att inte presentera förvärvsanalys.¹⁹

I en rapport framtagen av varumärkesvärderingskonsulter på Intangible Business Ltd. konstaterar Thayne Forbes & William Grobel att IFRS 3 inte följs bland företag som finns listade på London stock exchange. I rapporten studeras första året efter standardverkets införande och slutsatsen är att syftet med IFRS 3, att göra redovisningen mer transparent, inte uppnås. En av anledningarna de tar upp som orsak till att transparensen inte ökat, är att företagen inte särskiljer immateriella tillgångar från goodwill vid rörelseförvärv.²⁰

1.2 Syfte och frågeställning

Frågan om varför IFRS 3 inte följs fullt ut är omtvistad; likaså huruvida direktiven i standarden tolkas och följs på ett konsekvent sätt. Diskussioner kring ämnet ger indikationer på att företagen inte följer direktiven i den utsträckning som är önskvärd, vilket hämmar jämförbarheten mellan företag. Uppsatsens syfte är att klargöra detta och undersöka följande frågor:

- *Vad är orsakerna till skillnaderna vid tillämpningen av IFRS 3?*
- *Vad krävs för att uppnå en enhetlig tillämpning?*

---

¹⁸ Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2011)

¹⁹ PwC Norge

²⁰ Forbes, T. & Grobel, W. (2006)

1.3 Avgränsning

Uppsatsen tar utgångspunkt i att det finns ett problem med hur IFRS 3 tillämpas och följs. Antagandet grundar sig i Nilsson & Gauffins årliga uppföljning och rapportering av implementeringen av standarden.

Avgränsningar har gjorts i IFRS 3. Uppsatsen omfattar endast fördelning av goodwill och immateriella tillgångar vid rörelseförvärv samt vilka upplysningar som ska lämnas vid förvärv. Av Föreställningsramens kvalitativa egenskaper - begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet - har fokus i analysen lagts på jämförbarhet.

Vidare har problemdiskussioner som förts utanför Sverige nämnts som ett sätt att belysa att debatten sträcker sig utanför landets gränser. Det är dock inget som har undersökts med hjälp av primärdata utan enbart sekundärdata.

Vilka primärdata som har samlats in har begränsats till kvalitativa intervjuer med representanter inom respektive område: revisorer, normgivare, intressenter och företag. Anledningen till att representanter fått föra talan för intressenter och företag är för att standarden är mycket komplex och att det därför krävs personer med erfarenhet inom området för att kunna besvara uppsatsens frågor.

1.4 Metod

I uppsatsen har en kvalitativ undersökningsmetod använts. Representanter som revisorer, analytiker, normgivare och konsulter har intervjuats för att analysera standarden från olika perspektiv. Huvudsaklig information som samlats in har behandlat vilka förändringar som behövs genomföras för att direktiven i IFRS 3 ska följas.

2. Metod

Det här avsnittet behandlar arbetsprocessen för uppsatsen. Förklaringar ges till hur material till empirin har samlats in och det ges en presentation av respondenterna

---

2.1 Ansats

För att den insamlade empirin, som ligger till grund för besvarandet av frågeställningen, ska vara relevant för uppsatsen, krävs en korrelation mellan frågeställning och insamlad data. Då frågan: ”Vad krävs för att uppnå en enhetlig tillämpning av IFRS 3?” ska besvaras på ett så korrekt och effektivt sätt som möjligt förutsätter det att undersökaren vet vilken data som behövs för att besvara den. Jörgensen och Rienecker skriver att undersökaren ska beakta den kunskap författaren har rörande frågan. Därefter ska empirin bygga på kunskapen för att på bästa sätt kunna besvara studiens frågor.²¹ Därför är det inte relevant för den här uppsatsen att undersöka huruvida ett problem föreligger, eftersom uppsatsen grundas på ett antagande utifrån vad tidigare undersökningar konstaterat.

Likaså utesluts en metod där kvantitativ data används då frågeställningen ämnar redogöra för personliga åsikter uttalade av personer som diskuterat ämnet. En kvantitativ datainsamling hade inte varit optimal för besvarandet då de förändringar som hade krävts och vad dessa förslag grundar sig i skulle begränsats genom svarsalternativ.

Frågeställningen som kommer diskuteras i denna uppsats grundar sig i dels en deduktiv och dels en induktiv ansats. Då man utefter redan fastställd teori skapar sig en eller flera hypoteser anses forskning bedrivas genom en deduktiv metod.²² Eftersom frågeställningen antar att ett problem föreligger, gällande hur väl IFRS 3 följs bland de börsnoterade företagen, deduceras en hypotes om att detta stämmer. Därefter tas detta i beaktande vid den senare delen av frågeställningen.

Den senare delen av frågeställningen bygger på att antagandet om att ett problem kring IFRS 3 föreligger. Rättare sagt kan inte frågan om kravet på ett fungerande IFRS 3 ställas om hypotesen inte stämmer eftersom det i så fall inte finns ett problem att diskutera. Genom

---

²¹ Rienecker, L & Jörgensen, P (2008)

²⁴ Bryman, A. & Bell, E. (2005)

undersökningen bekräftas hypotesen och därefter tas en induktiv ansats. Då den senare delen av frågeställningen klargörs genom teorier som byggs på observationer besvaras frågan genom en induktiv metod.²³ Nedan illustreras ett enklare sätt att beskriva arbetsgången vid utvecklingen från teori och empiri till slutsats:

FIG. 1 Beskrivning av arbetsgång

Egen illustration

Största tyngd av studien läggs på att förklara de förändringar som behöver ske, det vill säga vad som krävs för att uppnå en fungerande normgivning. Det är därför den induktiva teorin som är grundstenen i undersökningen. Den mest lämpade metoden för att forska med en induktiv teori är den kvalitativa metoden.²⁴ Den hypotes som deducerats fram kan bevisas utifrån de sekundärdata i form av artiklar som sammanställts tillsammans med delar av intervjuer som genomförts. Därför ligger fokus i denna uppsats på en genomgående kvalitativ metod vid insamlandet av empirisk data.

2.2 Kvalitativ metod

Uppsatsens problem grundar sig i redan genomförda kvantitativa undersökningar rörande huruvida implementeringen av IFRS 3 har fungerat i börsnoterade företag. Slutsatsen från de undersökningarna är att den förväntade förbättringen gällande identifiering av immateriella tillgångar vid rörelseförvärv inte har skett. Den diskussion som har omringat ämnet är i huvudsak en konstatering av att IFRS 3 inte fungerar i praktiken och att redovisningen inte uppnår dess uppsatta mål. Då uppsatsen utgår ifrån att ett problem i tillämpningen av IFRS 3 föreligger ses den kvalitativa metoden mer lämpad för denna sortens forskning. Detta eftersom uppsatsens syfte är att utveckla problemdiskussionen kring ämnet. Frågeställning som uppsatsen grundar sig i avses kunna besvaras genom en insamlad kvalitativ empiri.

För att få den kvalitativa informationen så innehållsrik som möjligt har respondenter som förhåller sig olika till fenomenet som uppsatsen grundar sig i intervjuats. Enligt Halvorssen är

²³ Bryman, A & Bell, E. (2005)

²⁴ Ibid

detta en lämplig urvalsmetod för insamlandet av kvalitativ data. När informationen hämtas från en mindre enhetsgrupp kallas det ett *strategiskt urval*.²⁵

2.3 Val av respondenter och företag

Valet av intervjupersonerna grundar sig att få en bättre helhetsbild av det påstådda problemet som uppsatsen grundar sig. Eftersom uppsatsen avser att undersöka problematiken kring IFRS 3 för normgivarna, revisorer, företag och användarna är respondenterna valda utifrån sagda områden. Genom intervjuer med normgivarna fås en större förståelse för hur IFRS 3 är tänkt att följas och hur tanken med utformningen av standarden ska genomföras. I intervjuerna har det konstaterats att ett problem föreligger rörande IFRS 3 och hur bra direktiven uppfylls i de finansiella rapporterna. För att förstå hur revisorerna tolkar IFRS 3 och dess egentliga funktion har intervjuer förts med Andreas Fondell, revisor på PwC samt redovisningsexperterna Sven-Arne Nilsson från Deloitte och Björn Gauffin från Grant Thornton. Då företag oftast anlitar konsulter vid genomförandet av förvärvsanalyser på grund av dess komplexitet, valdes Thomas Svensson, konsult från PwC:s avdelning för Corporate Finance, att redogöra för sin uppfattning av IFRS 3. Undersökningen har klarlagt de problem som kan uppstå vid identifieringen av immateriella tillgångar och hur man i företag arbetar för att genomföra denna process så korrekt som möjligt. Då de finansiella rapporterna huvudsakligen riktar sig mot dess externa användare är det av vikt att få en bild av deras uppfattningar om hur väl direktiven i IFRS 3 följs. En intervju har förts med Peter Malmqvist som är finansanalytiker för att få analytikers och intressenters synpunkter.

Då respondenterna bildar en mindre enhetsgrupp, ett strategiskt urval, har det underlättat att föra en dialog med dem då de har erfarenhet av att uttrycka sig kring ämnet, exempelvis i tidskriften Balans. Som en följd av det kvalitativa innehållet som förväntas intervjuerna är valet av respondenterna av största tyngd.

2.4 Primär- och sekundärdata

Då uppsatsens problem och frågeställning grundar sig i skrivna artiklar och en bred diskussion kring ett föreliggande problem används sekundärdata i form av artiklar och

---

²⁵ Halvorssen, K. (1992)

litteratur. Detta utgör sekundärdata i uppsatsen, det vill säga, material som redan är insamlad av andra.²⁶

Primärdata är material som författarna av en uppsats samlar in för att kunna genomföra undersökningen.²⁷ Materialet består av intervjuer eller enkätutskick

Det insamlade materialet, oavsett primär- eller sekundärdata, grundar sig i personliga åsikter om eventuella svårigheter i förståelsen av IFRS 3. Därför garanterar ingen förändring, för att åtgärda problemen, en lösning. Dock ska det tilläggas att intervjupersonerna själva har godkänt användandet av materialet ifrån intervjuerna.

2.4.1 Tillvägagångssätt vid intervjuer

Genomförandet av intervjuer har skett genom personliga intervjuer, telefonintervjuer samt utskickade enkäter. Utifrån vår frågeställning och problemformulering konstaterades att intervjuerna hade gjort sig bäst genom personliga intervjuer då det hade gett både oss och respondenterna en bättre förståelse för varandras argument och frågor. Då frågorna som ställdes i intervjun var av relativt komplex karaktär krävdes en tydligare diskussion kring vilka svar vi egentligen sökte. Dock fanns det geografiska och tidsmässiga hinder för att genomföra samtliga intervjuer via personliga möten. Vid dessa tillfällen genomfördes telefonintervjuer. I de fallen varken telefonintervjuer eller personliga intervjuer var möjliga skickades enkäter ut som mottagaren kunde besvara över internet.

För att underlätta för respondenten skickades frågeformulären ut till respektive respondent innan intervjutillfället. Det gav personen i fråga en möjlighet att gå djupare in i de frågorna vi ställt och även skapa sig en förståelse över vilket ämne studien avsåg. Som underlag för förståelsen sammanfattades ämnesvalet och uppsatsens syfte kortfattat och skickades ut till respondenten direkt vid första kontakttillfälle.

För att underlätta förståelsen av vad respondenten sade i intervjun såg vi till att vara väl förberedda med kunskap utöver de frågor som ställdes. Detta gjorde vi även för att vi skulle bilda oss en så bra uppfattning om vad som faktiskt observerades vid själva intervjutillfället.²⁸

---

²⁶ Lundahl, U & Skärvad, P-H. (1999)

²⁷ Ibid

²⁸ Halvorssen, K. (1992)

Efter varje intervju skickades sammanställningen ut till respektive respondent via e-post för ett godkännande för användande. Denna handling gjordes för att undvika eventuella misstolkningar av vad som sades och för att minimera risken av förutfattade meningar och värderingar från vår sida.²⁹ Det gjordes även för att få en bekräftelse på att vederbörandes kommentarer stämde. Vid de tillfällen vi kände att vi behövde utökade svar och bättre förklaring kring vissa frågor skickade vi kompletterande frågor via e-post som respondenterna kunde besvara.

2.4.2 Personliga intervjuer

Personliga intervjuerna gjordes på PwC: s kontor i Malmö. Med hjälp av två mobiltelefoner spelade vi in samtalet, vilket godkändes av respondenten innan intervjun började. Intervjun artade mer till en diskussion där vi använde frågeformuläret som en mall för att diskutera de ämnen vi ansåg vara mest väsentliga. Efteråt transkriberades samtalen för att därefter sammanfattas under respektive fråga som intervjun byggdes på. På så sätt var det enklare för oss att sammanställa intervjun i empirin.

2.4.3 Telefonintervjuer

Telefonintervjuerna genomfördes med hjälp av en högtalartelefon, samt två andra telefoner som spelade in samtalet. Som första del i intervjun säkerställde vi även här att respondenten gav oss ett godkännande om att intervjun spelades in. Därefter skrev vi ner en fullständig transkribering av samtalet. Då vi föredrog en ren diskussion av ämnet istället för enstaka svar på respektive fråga, så innefattade diskussionen som uppkom de svaren som vi kom att använda. följt av detta sammanfattade vi svaren och delade upp samtalet i svar för respektive fråga.

2.4.4 Enkäter

Då enkäterna endast användes vid de tillfällen respondenterna inte ville eller kunde ställa upp på någon annan form av intervjumetod var dessa utformade så likt som möjligt. Den enkät som skickades ut bestod dels av flervalfrågor, oftast bestående av ja- och nej-frågor och dels av essäfrågor där utförligare svar efterfrågades.

---

²⁹ Halvorssen, K. (1992)

2.4.5 Utformning av intervjufrågor

De frågeformulär som skickades ut var uppdelade efter vilken position som respondenten tillhörde. Frågeformulär var strukturerade så att frågorna successivt blev mer inriktade på att diskutera uppsatsens frågeställning. De inledande frågorna fokuserade på att diskutera det problem som finns kring IFRS 3 för att få en bekräftelse från respektive respondent på att antagandet vi har tagit är befintligt.

Samtliga frågor är uppbyggda med ett ja- och nej-alternativ för att fastställa vilken uppfattning respektive respondent har. Därefter följer en bredare diskussionsfråga som grundar sig i det föregående svaret.

2.5 Validitet och Reliabilitet

Vid varje forskning eller empirisk studie är kravet på validitet och reliabilitet vitalt för undersökningen. För att besvara den frågeställning som utarbetats från teorier krävs en insamlad empiri som är relevant för ämnet. Utöver relevans kan begreppet validitet översättas till giltighet, det vill säga, är korrespondensen mellan teori och empiri tillfredställande.³⁰ Därmed är det av stor vikt att insamlingen av empirisk data innehåller tillräckligt med information för att besvara uppsatsens frågeställning.

En förutsättning för att den insamlade data ska innehålla validitet är reliabilitet. Reliabilitet kan förklaras av pålitlighet,³¹ med andra ord, hur pålitliga de mätningar man gjort är. De utfärdade intervjuerna får inte innefatta någon påverkan av omständigheter eller vem som har utfört intervjuerna. Detta är ett krav för att studien ska anses ha reliabilitet. I den här uppsatsen har därför skillnader mellan intervjutillfällena försökt undvikas, oavsett tillvägagångssätt.

2.6 Kritik till metod

För att uppfylla syftet med uppsatsen skulle en kvantitativ metod kunnat kombineras med den valda metoden i uppsatsen. Varje enskilt förslag på förändring hade kunnat rangordnas av ett större urval av revisorer. Det skulle även kunnat göras av analytiker såväl som företag.

Därmed hade skillnader mellan dessa kunnat föras genom en jämförelse av statistik för att se vilken förändring som hade passat deras urvalsgrupp bäst eller vilken faktor som ger upphov

---

³⁰ Halvorssen, K. (1992)

³¹ Lundahl, U. & Skärvad, P-H. (1999)

till problemen. Metoden skulle även ha kunnat utökas till ett mer internationellt perspektiv. Därmed kunde skillnader mellan länder ha studerats ytterligare.

VI skickade ut frågeformulären till respondenterna innan intervjutillfällena för att ge dem en ökad förståelse kring vad ämnet vi valt handlade om. Däremot kan kritik riktas till detta tillvägagångssätt eftersom respektive respondents svar hade kunnat förberedas på ett missvisande sätt.

2.7 Bortfallsanalys

Samtliga kontaktade byråer har inte varit villiga att ställa upp i intervjuer. Bortfallet av intervjuer med revisorer ifrån Danmark och med kontaktperson på IASB:s kontor i London har bidragit till att den internationella aspekten från personer utanför Sverige har blivit begränsad. Som följd av detta har en diskussion kring hur IFRS fungerar i resten av Europa, byggd på kommentarer från inhemska revisorer och artiklar, använts i uppsatsen. Likaså är resultatet gällande jämförelsen med hur väl FASB fungerar i USA.

3. Teoretisk referensram

För att ge läsaren en ökad förståelse för ämnet, följer en kort beskrivning av de tre normgivare som fortsättningsvis kommer att omnämnas i uppsatsen: Far, IASB & FASB. Därefter följer en kort beskrivning av tillsynsmyndigheter i Europa, IASB:s föreställningsram, samt standarderna IFRS 3, IAS 36 & 38.

3.1 Normgivare

Normgivare är de organ som har i uppgift att utforma direktiv och rekommendationer som företagen kan tillämpa sin redovisning utefter. Organisationerna ska även vägleda och hjälpa företag att tolka rekommendationerna för att de ska kunna använda dessa i praktiken på ett bra sätt.

3.1.1 Far

Den 1 september 2006 kom FAR SRS att bildas genom sammanslagningen mellan Förenade Auktoriserade Revisorer (FAR) och Svenska revisorsamfundet (SRS). 2010 ändrade man namn på organisationen till Far. Organisationen består av 6500 medlemmar, större delen bestående av revisorer. Far är en branschorganisation för revisorer och rådgivare med syfte att utveckla revisors- och rådgivningsbranschen. Utvecklingen genomförs bland annat genom publicering av redovisningsrekommendationer,³² varav RedU7 är ett exempel och behandlar *värdering av tillgångar och skulder vid redovisning av företagsförvärv samt vid prövning av nedskrivningsbehov enligt IFRS*.

Uttalandet syftar till att tydliggöra den värdering av tillgångar och skulder till verkligt värde som företag ska göra vid rörelseförvärv enligt IFRS 3. Uttalandet behandlar även IAS 38, immateriella tillgångar.³³ Då värderingen ska ske genom bedömningar är det av största vikt att det görs likadant mellan företagen för att bibehålla jämförbarhet. I RedU7 föreslås ett antal värderingsprinciper och värderingsansatser som är tillämpliga vid värdering till verkligt värde enligt de värderingsansatser som rekommenderas i uttalandet.³⁴

---

³² Far.se

³³ Fars samlingsvolym (2011) RedU7 p. 1

³⁴ Deloitte (2007)

3.1.2 IASB

I takt med att nationer utvecklade sin reglering på redovisning oberoende av ett internationellt perspektiv blev redovisningen länder emellan väldigt särskilda. Samtidigt så ökade den globala handeln och därmed investeringar över gränser. Då aktiemarknaden blev mer global ledde detta till en svårighet för investerare att jämföra företag.

1973 grundades *International Accounting Standards Committee*, IASC som i huvudsak skulle arbeta för en harmonisering av redovisningen internationellt. 2001 ombildades IASC till *International Accounting Standards Board*, IASB. Till skillnad från IASC där endast revisorer deltog i arbetet bestod IASB även av olika näringslivsgrupper. De standarder som IASB har utformat tillsammans med IASC benämns *International Financial Reporting Standards*, IFRS. 2002 beslutades att samtliga börsnoterade företag inom EU ska följa IFRS i koncernredovisningen vid ingången 2005.³⁵

3.1.3 FASB

Den amerikanska motsvarigheten till IASB är FASB, *Financial Accounting Standards Board*, som är en organisation självständig från andra företag och organisationer. Likt IASB, är FASB:s huvudsakliga uppgift att skapa en mer lättförståelig och harmoniserad struktur på de finansiella rapporterna för företag. För att genomföra deras uppdrag vill de få de finansiella rapporterna att uppfylla egenskaper som tillförlitlighet, en koncis rapportering och begriplighet. Precis som IASB anser FASB att de finansiella rapporterna huvudsakligen är riktad mot des ägare och intressenter, och därmed är dessa aktörers åsikter viktiga vid utformningen av standarder.³⁶

För att kontrollera att företagen, främst de privata, följer dessa direktiv på ett tillfredställande sätt använder sig FASB av tillsynsorgan vid namn SEC, *Securities and Exchange Commission*. I och med *The Security Exchange Act* som fastslogs redan 1934 har SEC lagstadgad auktoritet att se till att de publika företagen följer standarderna och se till att de finansiella rapporterna förefaller begripliga för dess intressenter.³⁷

---

³⁵ Marton, J. et. al. (2008)

³⁶ Fasb.org

³⁷ Fasb.org

3.2 Tillsynsmyndigheter

Den 1:a januari 2011 inrättades ESMA i enlighet med EU:s förordning nr. 1095/2010. ESMA ersatte då den tidigare tillsynskommittén *Committee of European Securities Regulators* (CESR) som varit rådgivande åt EU-kommissionen i politiska frågor runt värdepapperstillsyn och lagstiftning. Genom att säkerställa integritet, öppenhet och en korrekt fungerande värdepappersmarknad ska ESMA som oberoende myndighet verka i syfte att upprätthålla stabilitet i unionens finansiella system. ESMA håller bland annat i seminarier med syftet att uppnå en konsekvent tillämpning av IFRS. Myndigheten för även en kontinuerlig dialog med globala organ som har infört eller håller på att anta IFRS, såsom USA:s tillsynsmyndighet *Securities and Exchanges Commission* (SEC) och Japans *Financial Services Authority* (JFSA).³⁸

European Enforcers Co-ordinating Sessions (EECS) verkar under tillsyn av ESMA med huvudsyftet att samordna de olika nationella myndigheterna i de 29 medlemsländerna.³⁹ EECS fungerar som ett forum där alla EU:s tillsynsmyndigheter träffas för att utbyta åsikter och diskutera tillämpningen av IFRS.⁴⁰ Syftet med samordningen är att uppnå ökad konvergens mellan länderna samt att få en konsekvent tillämpning av redovisningsreglerna inom EES och på så sätt skydda investerare genom att bevara förtroendet för värdepappersmarknaden.⁴¹

I Sverige är det *Finansinspektionen* (FI) som har ansvar för den övergripande tillsynen. FI ingår i tillsynssamarbetet EECS och ESMA. FI har det avgörande ansvaret samt befogenheter och sanktionsmöjligheter för att kunna utöva redovisningstillsyn. Regeringen har dock delegerat ansvaret för redovisningstillsyn av svenska noterade bolag till börserna *Nasdaq OMX Stockholm AB* (OMXS) och *Nordic Growth Market AB* (NGM) som därmed övervakar att överträdelser av reglerna inte sker.⁴²

FI övervakar sedan hur börserna sköter tillsynen av bolagen. Redovisningstillsynen i Sverige sköts alltså av börserna istället för en myndighet vilket är unikt inom EES. Tanken bakom systemet var att skapa utrymme för självregleringslösningar men har blivit ifrågasatt av ESMA:s föregångare CESR. Ifrågasättandet gällde om det svenska systemet klarade

³⁸ ESMA. (2011) ESMA/2011/354, s2

³⁹ ESMA. (2011) ESMA/2011/354, s1

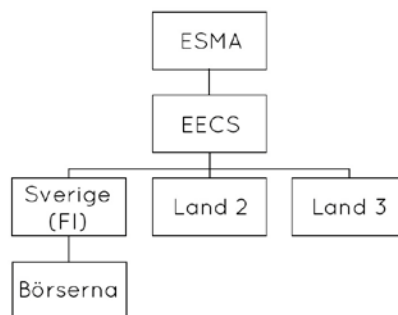
⁴⁰ CESR. (2007) CESR/07-163, s 1

⁴¹ ESMA. (2011) ESMA/2011/354

⁴² Finansinspektionen (2007)

implementeringen av EU:s öppenhetsdirektiv 2004/109/EG.⁴³ Direktivet ska verka för harmonisering inom EES gällande regler om vilken information som ska lämnas till allmänheten av noterade bolag som följer IFRS.⁴⁴

FIG. 2 Tillsynsmyndigheter

Egen illustration

3.3 Föreställningsramen

Föreställningsramen fastställdes av IASB 2001. Bakgrunden till upprättandet var den skillnad som fanns mellan företag över hela världen och i deras finansiella rapporter som utformas för externa intressenter. Föreställningsramen antogs av EU 2005 och det innebär att företag som följer IFRS ska använda föreställningsramen som vägledning vid upprättandet av de finansiella rapporterna.⁴⁵

Vid utformningen av framtida redovisningsstandarder syftar föreställningsramen till att fungera som ett hjälpmedel för normgivarna. Den ska även vägleda vid en förändring av en redan befintlig standard. Då den normgivning som IASB har gett ut ska verka för en mer homogen utformning av de finansiella rapporterna på global nivå, fungerar föreställningsramen som ett verktyg för att främja dess utveckling. För externa användare av finansiella rapporter fungerar föreställningsramen som handledning vid tolkning av den information som ges. Slutligen är den användbar för revisorer då de ska bedöma huruvida de finansiella rapporterna är upprättade i enlighet med IFRS.⁴⁶

⁴³ Finansinspektionen (2010) Dnr 09-6033

⁴⁴ Finansdepartementet (2007)

⁴⁵ Marton, J. et. al. (2008)

⁴⁶ IFRS Volymen (2011) Föreställningsramen p. 1

3.3.1 Jämförbarhet

Då IASB ser de finansiella rapporterna som en redogörelse av företaget för dess användare, främst investerare, kräver de att informationen som redovisningen ger ska följa vissa kvalitativa egenskaper såsom begriplighet, relevans, väsentlighet och jämförbarhet.⁴⁷ Dessa egenskaper ses som vitala för att redovisningen överhuvudtaget ska vara användbara för dess intressenter. Då endast jämförbarhet beaktas i undersökningen är det endast detta kriterium som kommer att presenteras i teorin.

De finansiella rapporterna ska vara jämförbara på två sätt för att redovisningen ska anses uppfylla kriteriet. En jämförelse mellan företag ska vara möjlig, samt att företagens finansiella rapporter ska kunna jämföras över tid. Syftet med direktiven som har givits ut av IASB är att man ska reducera antalet accepterade metoder för att skillnaderna mellan företagens finansiella rapporter. På så sätt underlättar det för användare att göra jämförelser, eftersom redovisningen blir mer enhetlig.⁴⁸

3.4 IFRS 3

År 2002 infördes nya redovisningsregler i USA av den amerikanska normgivaren FASB. Idag följs normgivningen av fler än 100 länder runt om i världen, däribland hela EU.⁴⁹ De nya reglerna innebar att systematisk avskrivning av goodwill togs bort. Årliga nedskrivningsprövningar ersatte avskrivningarna med syfte att öka resultatet i företag med betydande goodwillposter. Ändringarna i USA inspirerade den europeiska normgivaren IASB i framtagandet av IFRS 3 *Business Combinations*.⁵⁰ IFRS 3 behandlar rörelseförvärv och där ingår regler gällande hur identifiering av immateriella tillgångar ska särskiljas från goodwill vid förvärv.

Förändringar som kom med IFRS 3 var:

- Att goodwill och immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod ska utsättas för nedskrivningstest istället för att skrivas av.
- Krav på att immateriella tillgångar ska redovisas separat från goodwill om de uppfyller kriterierna för identifierbara tillgångar.

---

⁴⁷ IFRS Volymen (2011) Föreställningsramen p. 39

⁴⁸ Marton, J et. al. (2008)

⁴⁹ IFRS.com

⁵⁰ Marton, J et. al. (2008)

- Att förvärvade tillgångar och skulder initialt ska redovisas till verkligt värde.⁵¹

IASB ställer krav på att identifierbara immateriella tillgångar inte får ingå i goodwillvärdet, utan att dessa istället ska redovisas separat.⁵² Innan IFRS 3 började gälla skulle goodwill skrivas av under sin nyttjandeperiod. Med de nya reglerna gäller istället att goodwill ska testas för nedskrivning, precis som i USA. Standarden har utvecklats i flera faser där den första fasen utkom år 2004 och började gälla 2005. Standarden reviderades i fas B och den nya standarden publicerades 2008.⁵³ För att förenkla och förtydliga de internationella redovisningsstandarderna offentliggjordes 2011 ytterligare förbättringar av standarden.⁵⁴ Orsaken till att en revidering gjordes var att få en ökad harmonisering mellan IFRS och US GAAP. Man ville även förbättra redovisningen genom att ställa mer krav och ge ytterligare vägledning till bolagen vid rörelseförvärv. Efter revideringen av IFRS 3 är redovisningen av ett rörelseförvärv princip är densamma oavsett om bolaget följer US GAAP eller IFRS.⁵⁵

Det grundläggande syftet med IFRS 3 är att öka transparensen av redovisningen vid rörelseförvärv, förbättra relevansen, tillförlitligheten samt jämförbarheten på informationen som företag ger i sina finansiella rapporter.⁵⁶ IFRS 3 kräver därför att en utförlig beskrivning lämnas angående vilka faktorer som ligger till grund för den beräknade goodwillposten samt att upplysningar lämnas om immateriella tillgångar som inte uppfyller kraven för separat redovisning och som därför ingår i goodwillposten.⁵⁷

3.5 Goodwill

Enligt IFRS representerar goodwill de framtida ekonomiska fördelar av tillgångar som uppkommer vid ett rörelseförvärv som inte är enskilt identifierade och separat redovisade. Goodwill genererar inte på egen hand kassaflöden, utan posten bidrar till ökade kassaflöden från andra kassagenererande enheter. Ibland kan goodwill inte fördelas godtyckligt på en enskild kassagenererande enhet och i dessa fall ska goodwill kopplas till en grupp av kassagenererande enheter.⁵⁸

---

⁵¹ Efrag.org

⁵² IFRS Volymen (2011) IFRS 3, B 31

⁵³ Marton, J. et. al (2008)

⁵⁴ Kommissionens förordning nr 149/2011

⁵⁵ EFRAG (2008)

⁵⁶ IFRS Volymen (2011) IFRS 3, p. 1

⁵⁷ IFRS Volymen (2011) IFRS 3, B 64e

⁵⁸ IFRS Volymen (2011) IAS 36, p. 81

Ifall det inte är möjligt att allokera en andel av förvärvad goodwill på en eller flera kassagenererande enheter måste företaget lämna upplysningar om orsaken till detta. Upplysningarna ska förklara varför det inte var möjligt att fördela goodwill på enheter och storleken på posten.⁵⁹

Som nämnts tidigare är det inte längre tillåtet att göra årliga avskrivningar på goodwill. Det som däremot krävs är att företag nedskrivningsprövar goodwillposten varje år för att avgöra om ett nedskrivningsbehov finns. Ifall återvinningsvärdet överstiger det redovisade värdet finns det inget behov att skriva ner posten; däremot ska nedskrivning utföras ifall det omvända förhållandet förekommer, det vill säga att det redovisade värdet överstiger återvinningsvärdet.⁶⁰

I nedskrivningsprövningen beräknas återvinningsvärdet på två sätt, där det som ger högst värde relateras till det redovisade värdet:

- tillgångens verkliga värde minus försäljningskostnader
- tillgångens nyttjandevärde⁶¹

När denna eventuella nedskrivning ska utföras, ska först det redovisade värdet för goodwill som är förenat med den aktuella enheten minskas och i andra hand ska goodwill som är hänfört till övriga tillgångar minskas.⁶²

Om en nedskrivning av goodwill krävs en period, får man inte i en senare period lov att återföra denna nedskrivning.⁶³ Skälet till det är att det är otillåtet att redovisa internt upparbetad goodwill.⁶⁴ När en ökning av återvinningsvärdet för goodwill uppskattas i senare perioder är denna ökning förmodligen en ökning av internt upparbetad goodwill, snarare än en återföring av tidigare nedskrivning av förvärvad goodwill.⁶⁵

Därtill krävs det även att upplysningar lämnas i de fall en väsentlig nedskrivning realiserar. Upplysningarna ska bland annat behandla vilka omständigheter som lett till nedskrivning samt vilka diskonteringsräntor som används i beräkning av nyttjandevärde för den aktuella

---

⁵⁹ IFRS Volymen (2011) IAS 36, p. 133

⁶⁰ IFRS Volymen (2011) IAS 36, p. 90

⁶¹ IFRS Volymen (2011) IAS 36, p. 105

⁶² IFRS Volymen (2011) IAS 36, p. 104

⁶³ IFRS Volymen (2011) IAS 36, p. 124

⁶⁴ IFRS Volymen (2011) IAS 38, p. 48

⁶⁵ IFRS Volymen (2011) IAS 36, p. 125

beräkningen. I upplysningarna ska även diskonteringsräntor som används i tidigare beräkningar presenteras.⁶⁶ Diskonteringsräntan bedöms av företagen utifrån den framtida förväntade avkastningen.⁶⁷

3.6 Immateriella tillgångar

I IAS 38 behandlas immateriella tillgångar. Definitionen av en immateriell tillgång är enligt IAS 38, en icke-monetär tillgång utan fysisk form⁶⁸. En tillgång är en resurs som företaget har det bestämmande inflytandet över och som förväntas innebära framtida ekonomiska fördelar för företaget.⁶⁹ Med icke-monetär exkluderas de finansiella medel som ett företag förfogar över.⁷⁰

IAS 38 finns tillägg för definitionen av en immateriell tillgång. Enligt punkt 11 krävs att den immateriella tillgången ska vara identifierbar för att kunna särskiljas från goodwill. Identifierbarhet erfordrar att tillgången antingen är avskiljbar eller att den uppkommer ur avtalsenliga eller juridiska rättigheter.⁷¹ Avskiljbarhet innebär att den går att separera från det ägande företaget för att kunna säljas vidare. Exempel på immateriella tillgångar som är avskiljbara kan vara varumärke eller kundregister. Patent och licenser är exempel på en immateriell tillgång där företaget enligt avtal eller lagar får äganderätten av tillgången.⁷²

Ett ytterligare krav på en immateriell tillgång enligt IAS 38 är att företaget har kontroll över tillgången. Med kontroll avses att det innehavande företaget kan säkerställa att de framtida ekonomiska fördelarna ifrån denna tillgång kommer tillfalla dem och att det går att begränsa utomståendes möjligheter ta del av dessa fördelar.⁷³ Sådan kontroll tar i regel sin grund i juridiska rättigheter utfärdade av en domstol.

För fall av kontroll som inte grundas i juridiska rättigheter är det oftast mer komplext att avgöra om de kan anses uppfylla kraven på en immateriell tillgång. Sådana fall kan vara situationer där företags anställda besitter en unik kunskap och där företaget kan säkerställa

---

⁶⁶ IFRS Volymen (2011) IAS 36 p. 130

⁶⁷ IFRS Volymen (2011) IAS 36 p. 55, A 16

⁶⁸ IFRS Volymen (2011) IAS 38 p. 8

⁶⁹ IFRS Volymen (2011) Föreställningsramen, p. 49

⁷⁰ Marton, J. et. al. (2008)

⁷¹ IFRS Volymen (2011) IAS 38 p. 12

⁷² ibid

⁷³ IFRS Volymen (2011) IAS 38 p. 13

kontrollen att informationen inte sprids.⁷⁴ Ett annat fall kan vara kundrelationer, utan juridiska rättigheter, där kunder utför bytestransaktioner likt icke-avtalsbundna kundrelationer. Företaget kan i detta fall kontrollera förväntade framtida fördelar där kundrelationerna ligger till grund för bytestransaktionerna. Sådana transaktioner uppges även uppfylla kravet om avskiljbarhet vilket gör att definitionen av en immateriell tillgång motsvaras.⁷⁵

För att få redovisas i de finansiella rapporterna krävs, utöver att den immateriella tillgången uppfyller definitionen, att de förväntade framtida ekonomiska fördelarna sannolikt kommer tillfalla företaget, samt att anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Beroende på hur en immateriell tillgång anskaffas behandlas de olika i huruvida de ska redovisas eller inte. Anskaffningen kan ske på tre olika sätt: internt upparbetat, vid ett rörelseförvärv eller vid ett separat förvärv. Uppsatsen bortser från separat förvärv då det inte har relevans för syftet. Immateriella tillgångar som är internt upparbetade är i regel svåra att urskilja från den övriga verksamheten och definieras istället som internt upparbetad goodwill, som inte ska redovisas i balansräkningen.⁷⁶ Vid rörelseförvärv ska förvärvaren enligt IFRS 3 punkt B31 redovisa de identifierbara immateriella tillgångarna, skilt från goodwill i den mån det är möjligt.⁷⁷ Dessa anses uppfylla kraven för att en tillgång är redovisningsbar och ska således tas upp i balansräkningen.

3.6.1 Värdering av immateriella tillgångar

Värderingen av en immateriell tillgång ska vid ett rörelseförvärv återspegla dess verkliga värde, vilket vid förvärvstidpunkten är dess anskaffningsvärde. Oavsett om den immateriella tillgången har redovisats i det förvärvade företag vid rörelseförvärvet eller inte, ska den redovisas i koncernen förutsatt att den uppfyller kraven för en redovisningsbar immateriell tillgång.⁷⁸ Då företag vid ett rörelseförvärv förvärvar flera immateriella tillgångar kan det vara svårt att bedöma vilket värde som är hänförligt till respektive tillgång. I sådana fall krävs en bedömning av verkligt värde för varje enskild immateriell tillgång.⁷⁹

Den efterföljande redovisningen av de immateriella tillgångarna sker genom systematiska avskrivningar beräknat på anskaffningsvärde och dess nyttjandeperiod. Vid vissa fall kan

---

⁷⁴ Marton, J. et. al. (2008)

⁷⁵ IFRS Volymen (2011) IAS 38 p. 16

⁷⁶ Marton, J. et. al. (2008)

⁷⁷ IFRS Volymen (2011) IFRS 3 p. B31

⁷⁸ IFRS Volymen (2011) IAS 38 p. 34

⁷⁹ Marton, J. et. al. (2008)

värdet på tillgången ha sjunkit osystematiskt. Det gör att det redovisade värdet är högre än återvinningsvärdet, och därmed ska tillgången nedskrivningsprövas. Det innebär att man skriver ner värdet på tillgången i balansräkningen till det nya värdet. Denna bedömning ska göras en gång per år oavsett indikationer på en värdeförändring. Om värdet vid ett senare tillfälle ökar får tidigare nedskrivningar återföras.⁸⁰

---

⁸⁰ IFRS Volymen (2011) IAS 36, p. 10

4. Litteratur

Avsnittet återger artiklar och diskussioner som pågått kring uppsatsens ämne och som senare även kommer att vara en del av analysen.

4.1 Björn Gauffin och Sven-Arne Nilssons artikelserie

Björn Gauffin och Sven-Arne Nilsson har i en artikelserie som sträcker sig från 2006 till 2011 studerat samtliga svenska börsnoterade företag som i sina finansiella rapporter presenterat att de genomfört ett eller flera rörelseförvärv. Här nedan följer en sammanställning av de mest väsentliga delarna i artikelserien om hur företagen har anpassat sig till direktiven i IFRS 3.

Antalet företag som har undersökts i studien varierar mellan 244 och 262 årligen. Av de företagen som genomfört rörelseförvärv har de flesta studerats, undantaget för runt fem företag som inte har ingått i studien respektive år. Det första året efter att IFRS började tillämpas fanns förhoppningar om en inlärningskurva bland företagen. Vid en senare jämförelse med efterföljande år visade det sig att årsredovisningarna från 2005 inte följde de direktiv som ges i IFRS 3. Samtidigt var detta inte oväntat då de förväntade sig en förbättring kommande åren. Det huvudsakliga problemet ansågs vara avsaknaden av en utstuderad praxis för bolagen.⁸¹ I 2008 års finansiella rapporter tycktes författarna se en antydning av att företagen, som studerats, verkade sakna kunskap eller vetskap över vad direktiven gick ut på och hur bedömningarna skulle utföras. Som en följd av detta försämrades jämförbarheten mellan företagen. Företag inom samma bransch förhåller sig olika till direktiven vilket gör att grundstenen i ett gemensamt standardverk om enklare jämförelser dem emellan blir lidande.⁸²

Från 2006 och framåt utökades studien till att även innefatta hur väl företagen gav upplysningar om rörelseförvärven och deras beskrivningar av goodwill i noterna. Antalet bolag som följde detta direktiv blev successivt bättre för varje år som studerades, med undantag för 2009. I den senaste artikeln visade studierna på att 70 procent av bolagen gav beskrivningar i sin årsredovisning.⁸³

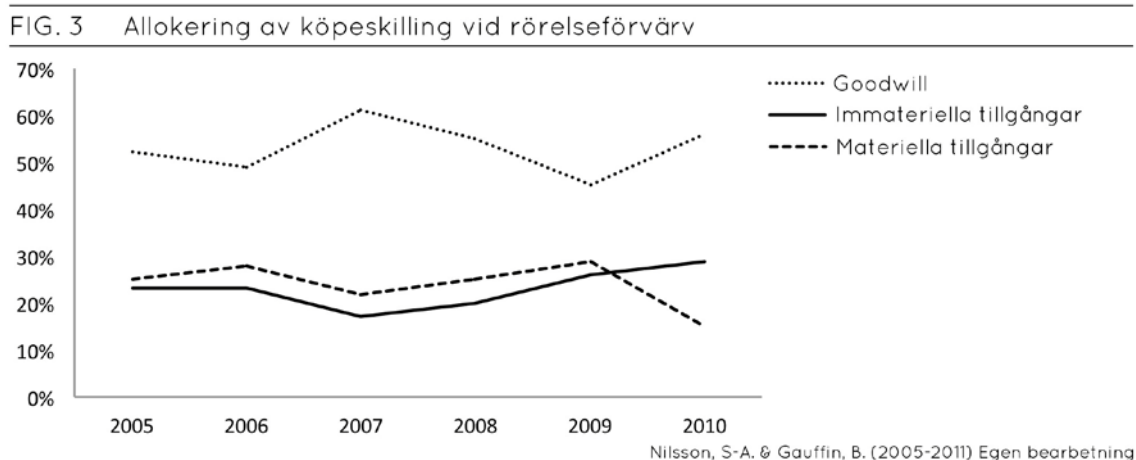
---

⁸¹ Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2006)

⁸² Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2009)

⁸³ Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2011)

Nedan följer ett diagram som visar på allokeringen av köpeskillingen fördelat på goodwill, immateriella tillgångar och materiella tillgångar vid rörelseförvärv sammanställt utifrån den undersökningen Gauffin och Nilsson gjort.

Den förväntade förbättring kring hur företagen tillämpar IFRS 3 har uteblivit enligt Gauffin och Nilsson, vilket även går att utläsa i diagrammet. De såg ett mönster i att andelen goodwill var större för de år då förvärvspriserna var höga överlag. 2009 var goodwillandelen förhållandevis låg men samtidigt genomfördes relativt få rörelseförvärv, vilket kan förklara den låga andelen.⁸⁴ 2010 uppmärksammades en oroväckande trend bland bolagen, samtliga bolagens goodwillpost ökade med 60-70 miljarder samtidigt som nedskrivningar endast gjordes med 6-7 miljarder under ett och samma år.⁸⁵

För att visa motsatsen till problemet kan även nämnas att vid varje år har det iakttagits att några få börsnoterade företag faktiskt redovisar noll procent goodwill. Därmed har man identifierat tillgångar till verkligt värde som motsvarar hela köpeskillingen. Författarna ansåg år 2009 att trenden om en ökad goodwillpost var anmärkningsvärd, då det efter fem år sedan införandet av IFRS fortfarande fanns företag som inte följde direktiven.⁸⁶

Respektive artikel avslutas med en diskussion kring debatten som gick kring ämnet i främst tidningen Balans tillsammans med förslag på hur man skulle kunna komma runt problemet. 2007 avslutade de artikeln med förslag på hur en mer positiv utveckling gällande IFRS 3 skulle kunna ske. Förslagen riktar sig mot att skapa ett enklare IFRS-direktiv, ett ökat intresse från analytiker samt en förbättrad granskning. De riktar även en önskan om att revisorer borde

⁸⁴ Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2010)

⁸⁵ Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2011)

⁸⁶ Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2011)

kräva mer ifrån sina klienter Största vikten läggs på det sista förslaget, ”en förbättrad och fördjupad börsgranskning eller redovisningstillsyn.”⁸⁷

4.2 Diskussionen kring Goodwill

Goodwill är inte en ny företeelse, utan det är ett fenomen som har funnits under århundraden. En av de mest välkända skrivna definitionerna av vad goodwill är formulerad år 1810 av Lord Chancellor Eldon som hävdade att goodwill är:

*”nothing more than the probability that the old customers will return to the old place.”*⁸⁸

Denna syn delades av en Lord Langdale som 1842 formulerade sin beskrivning goodwill som:

*”It is the chance or probability that custom will be had at a certain place of business, in consequence of the way in which that business has been carried on.”*⁸⁹

Ett uttalande som är välkänt och citerat i många skrifter är av en Lord Macnaghten från 1901:

*”What is goodwill? It is a thing very easy to describe, very difficult to define. It is the benefit and advantage of the good name, reputation, and connection of a business. It is the attractive force which brings in custom”*⁹⁰

Vad dessa citat demonstrerar är att goodwill är ett begrepp som folk varit väl medvetna om över en längre tid. Vad citaten även visar är att konceptet har inneburit svårigheter i tidigare perioder. Således är goodwill ett problemområde som fortlöpt över en lång tid utan att kommit till en definitiv lösning.

Som nämnts i teorin har IFRS 3 inneburit för posten goodwill att företag inte får göra systematiska avskrivningar på denna. Istället ska goodwill prövas för nedskrivning årligen och vid behov skrivas ned. Det har även blivit otillåtet att återföra nedskrivningar i en senare period.⁹¹

---

⁸⁷ Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2008)

⁸⁸ Gabriel, A. & Preinreich (1936)

⁸⁹ ibid

⁹⁰ Wadlow, C. (2011)

⁹¹ Far INFO (2004)

Efter förslaget om standarden påpekade Janson, Nilsson och Rynell (2004) i en artikel att förändringen leder till större krav på att företag identifierar och separerar immateriella tillgångar skilt från goodwill. Författarna påpekade att en positiv aspekt av övergången är att företag befrias från bördan att estimerar ekonomisk livslängd för goodwill; men samtidigt leder den nya standarden till en markant utökning av arbetet kring rörelseförvärv och ett större krav på företag att lämna upplysningar.⁹²

4.2.1 Vad är egentligen goodwill?

Diskussionen om vad goodwill faktiskt innebär fortlöper i vår tid och ett entydigt universellt accepterat begrepp är frånvarande. I den svenska tidskriften *Balans* kan man utifrån flera artiklar förstå att det fortfarande finns viss svårighet i att bestämma vad goodwill verkligen är. Jan Marton lyfte fram den kvarstående problematiken i en artikel från 2009 där han hävdade att goodwill är den post inom IFRS som kan vara den svåraste att hantera. Specifikt så är det nedskrivningsprövningen av denna post han anser vara den svåraste att handskas med. Marton kommer i artikeln fram till att goodwillnedskrivningar förmedlar sämre information efter att företag började använda sig av IFRS, än innan de gjorde det. Det leder i sin tur till att informationen angående goodwillnedskrivningar är av mindre relevans för intressenter nu än vad informationen var tidigare. Vidare säger Marton att problemen med nedskrivning av goodwill kan bero på att IFRS är mer bedömningsbaserat än vad regelverket var tidigare. Han understryker att användningen av objektiva kriterier, för en metod som tillåter subjektivitet, kan leda till problem.⁹³

2009 skrev Caisa Drefeldt en artikel i *Balans* där hon lyfter fram frågan: Vad är egentligen goodwill? I artikeln diskuterar hon möjligheten att posten kan vara en tanke, en förhoppning, eller en rent av en önskan om avkastning. Författaren trycker på att hon själv ofta uppfattar posten som det sistnämna.⁹⁴

Stefan Engström kommenterade kort därpå att artikeln av Drefeldt hade en utgångspunkt som var för inadekvat för att kritisera nuvarande riktlinjer. Han förespråkar att ett företagsförvärv måste genomgå en grundlig analys. Det förvärvade företaget ska tidigt identifiera de tillgångar och fördelar förvärvet för med sig. Har detta arbete gjorts utförligt och resultatet satts i relation till vad företaget är villig att betala, ska svårigheter med att

---

⁹² Jansson, T., Nilsson, J., & Rynell, T. (2004)

⁹³ Marton, J. (2009)

⁹⁴ Drefeldt, C. (2009)

identifiera värdet, på de egenskaper förvärvet inneburit, inte förekomma. Engström anser att det endast är ifall företagsledningen inte har komplett insikt i vad som förvärvas som det kan vara problematiskt att leva upp till IASB:s rekommendationer.⁹⁵ Han påpekar även vikten av att ha en redovisning som kräver att företagsledningen ska redovisa fördelar med ett förvärv och förmedla hur dessa fördelar har identifierats och hur företaget betalat för dem. Skulle inte detta krav existera anser Engström att det skulle bereda väg för nya bubblor på marknaden. IFRS-reglerna avser att öka värdet av information för intressenterna och således är det viktigt att företag inte redovisar en stor andel av köpeskillingen ”som något så ogreppbart som goodwill”.⁹⁶

Den historiska utveckling av goodwill är ett ämne som har behandlats otaliga gånger. En rapport, från tiden innan IFRS 3 gällde, undersökte huruvida det fanns differenser i tillämpningen av standarden. Vad författarna kom fram till är att metoden, under IAS 22, för att redovisa goodwill var flexibel till den grad att de emellanåt kunde ifrågasätta tilliten på posten. Detta gällde framförallt jämförbarheten mellan företag. Författarna avslutar rapporten med att hävda att om problemen kring goodwill ska försvinna måste en standardiserad praxis utvecklas som företagen använder. Ansvaret ligger på alla som är anslutna till regelverket, men det största ansvaret ligger hos normgivarna. Standarden ska gälla för att harmonisera redovisningen internationellt och därför måste normgivarna tydligt förmedla ett sätt för företagen att uppfylla detta.⁹⁷

Peter Malmqvist skriver i en artikel från 2010 att man kan likna goodwill som en riskfaktor som kan komma påverka kassaflödet; intressenter gör således bäst i att ta hänsyn till posten.

Han resonerar enligt följande tankegång:

*Ifall börskursen sjunker skapas en oro på två plan; en oro för fallande vinster samt en oro för att goodwill kommer att behövas skrivas ned. Ifall ett bolag har en hög goodwill i relation till eget kapital kan företaget välja att göra en nyemission, vilket direkt påverkar kassaflödet.*⁹⁸

---

⁹⁵ Engström, S. (2010)

⁹⁶ ibid

⁹⁷ Seetharaman, A., Balachandran, M. & Saravanan, A.S. (2004)

⁹⁸ Malmqvist, P. (2010)

4.2.2 Hanteringen av goodwill

Björn Gauffin och Anders Thörnsten har gjort två studier under 2008 och 2009 för att granska hur samtliga börsnoterade företag i Sverige sköter nedskrivningar av goodwill. Under 2008 beräknade författarna att de noterade bolagen gemensamt redovisade goodwill som utgjorde 613 miljarder kronor av ett sammanlagt eget kapital på 2076 miljarder kronor. Det utgjorde nästintill 30 procent av bolagens totala egna kapital. Det visade sig även att goodwillposten var större än det totala egna kapitalet för 28 av de granskade bolagen.⁹⁹

Under 2008 kände världen av drabbningarna från finanskrisen, vilket enligt författarna torde betyda att riskkomponenten i diskonteringsräntan ökar; följaktligen borde företagen rimligtvis ökat sin diskonteringsränta. I undersökningen framkom att endast 17 procent ökade sin diskonteringsränta och 54 procent behöll sin föregående års ränta. Resterande 29 procent valde att sänka räntan, vilket innebar att de såg en ökad avkastning i framtiden.¹⁰⁰

FIG. 4 Förändring i diskonteringsräntor - 2008

Gauffin & Thörnsten (2010). Egen bearbetning

2008 skrevs de studerade bolagens goodwill ned med endast 1,5 procent av det totala värdet. För att få en uppfattning ifall storleken på denna post var betydande jämförde författarna denna siffra med en undersökning i USA. I denna undersökning framkom det att bolagen där gjort nedskrivningar på goodwill motsvarande 30 procent.¹⁰¹

Det författarna påpekar i denna artikel är att förklaring och resonemang, kring nedskrivning eller varför nedskrivning inte varit nödvändigt, är frånvarande. Gauffin och Thörnsten hävdar att med en avsaknad av adekvat och motiverad nedskrivning av goodwill kommer denna post fortsätta växa och på sikt vara den dominerande posten hos företag. Genom att denna post har nedskrivningstest med det inneboende elementet av subjektivitet kommer företags egna

⁹⁹ Gauffin, B & Thörnsten, A. (2010)

¹⁰⁰ ibid

¹⁰¹ ibid

kapital baseras på minskande andel objektivitet. Det hävdas att jämförbarheten mellan företag försvåras genom att företag väljer att använda olika metodik och bedömning när beslut tas. I en del fall kan informationen som lämnats användas av intressenter för att justera för olikheterna, men i somliga fall saknas en för stor del väsentlig information för att kunna göra några rättvisa korrigeringar. De slutsatser författarna drar är att det för nuvarande är informationen för otillräcklig för att vara till användning för användarna. Även jämförbarheten är bristfällig eftersom individer har möjligheten att påverka beslut med personliga bedömningar.¹⁰²

I en internationell artikel av Mateja Jerman och Massimo Manzin från 2008 lyfter författarna fram vikten av immateriella tillgångar och goodwill i nutiden. Under de senaste decennierna har sammansättningen av företags tillgångar förändrats vilket lett till större betydelse för både immateriella tillgångar och goodwill. Författarna hävdar dock att det för nuvarande inte går att förlita sig på resultaten från ett nedskrivningstest. En av anledningarna är att beslutsfattarnas subjektivitet är väldigt involverad vid testen. Högre subjektivitet och osäkerhet i informationen leder i sin tur att nyttan av informationen minskar. Vidare hävdar författarna att även hur företagen bestämmer sammansättningen av en kassagenererande enhet innehåller ett stort mått av subjektivitet. En chef kan motivera en allokering av goodwill på en hög nivå på grund av synergieffekter. Detta kan i sin tur leda till att nedskrivningar som hade behövts på en lägre nivå uteblir eftersom nedskrivningstestet sker på en högre nivå som eventuellt visar att en nedskrivning på segmentet inte krävs.

Artikeln leder fram till att Jerman och Manzin ifrågasätter nuvarande system genom följande uttalande:

*“The reason for the adoption of the new standard was to improve the information content about the goodwill write-offs. At this point it is worth to consider if the new accounting approach really provides better information about goodwill or is a new possibility of creative accounting.”*¹⁰³

Peter Malmqvist skriver att dagens nedskrivningsprövningar innehåller information som berör kassaflödesvärderingsmodeller. Han anser att denna information inte är betydelsefull med argumentet att kassaflödesmodeller kan användas för att nästintill skapa vilket värde som helst som är önskvärt för företagsledningen. Han styrker detta argument genom att lyfta fram

---

¹⁰² Gauffin, B. & Thörnsten, A. (2010)

¹⁰³ Jerman, M & Manzin, M. (2008)

avsaknaden av korrelation mellan sjunkande kurser under 2008 och 2009 på Stockholmsbörsen och nedskrivningar som gjordes under samma år; verkligheten var att nedskrivningarna var obetydliga.¹⁰⁴ Malmqvist avslutar artikeln med uttalandet:

”Bara den som aldrig har jobbat praktiskt med dessa modeller kan tro att detta värde beskriver någon sorts verklighet”¹⁰⁵

4.3 Diskussionen kring IFRS 3

I Europa tillämpas en principbaserad normgivning, till skillnad från USA:s regelbaserade system.¹⁰⁶ Inom IASB:s normgivning blir det därmed möjligt för företag att redovisa liknande transaktioner på olika sätt. En studie som gjorts av Elaine Henry, Stephen Lin, and Ya-wen Yang visar att det finns skillnader i både resultat och på eget kapital mellan bolag inom Europa med hemvist i olika länder men som alla följer IASB:s normgivning. Skillnaderna har visat sig när översättningar gjorts IFRS till US GAAP och beror alltså på vilket europeiskt land företaget kommer ifrån. Trots att alla länder inom EU följer samma redovisningssystem tillämpas inte normerna enhetligt. Slutsatsen som kan dras av resultatet är att tolkningen av direktiven inte sker på samma sätt.¹⁰⁷ Skillnader i hur IFRS tillämpas minskar jämförbarhet och transparens mellan länder, branscher och företag.¹⁰⁸

Jan Marton och Pernilla Rehnberg har skrivit en avhandling där de undersöker vilka skäl som kan ligga till grund för att IFRS 3 inte följs på ett konsekvent sätt mellan företag på stockholmsbörsen. Till grund ligger deras studie av svenska företag noterade på NASDAQ OMX. Studien visar att endast 15 % av alla koncerner allokera merparten av goodwill till immateriella tillgångar under de första tre åren med IFRS 3. I avhandlingen testar Marton & Rehnberg olika hypoteser för att få ett svar på frågan om vad som kan vara anledningen till att det skiljer sig så mellan företagen. De kommer bland annat fram till att större företag identifierar en högre andel immateriella tillgångar vid rörelseförvärv än mindre företag. En förklaring som ges till det är att större företag har större politiska kostnader genom relationen till sina intressenter. Marton & Rehnberg stödjer även slutsatsen av Landry & Callimaci (2003) and Daley & Vigerland (1983); att företag med hög belåningsgrad allokera en större andel till immateriella tillgångar då dessa företag är mer angelägna än andra att uppvisa

¹⁰⁴ Malmqvist, P. (2010)

¹⁰⁵ Ibid

¹⁰⁶ Forgeas, R. (2008).

¹⁰⁷ Henry, E., Lin, S. & Yang, Y. (2009)

¹⁰⁸ Marton, J. & Rehnberg, P. (2009)

tillgångar skiljt från goodwill inför sina borgenärer. Ytterligare en hypotes som testades visade att företag som verkar i en högteknologisk bransch identifierar en större andel immateriella tillgångar än företag i lågteknologiska branscher. Martons & Rehnbergs sammanfattade slutsats är att IASB borde ompröva IFRS 3 för att försäkra sig om att företagsledningars inte använder subjektiva bedömningar på ett felaktigt sätt.¹⁰⁹

Även Anna-Stina Gillqvist berör risker med subjektiva bedömningar i sin analys av utdrag från EECS:s tillsynsbeslut. Analysen tar utgångspunkt i debatten angående huruvida redovisningsstandarder enligt IFRS tillämpas på ett riktigt och jämförbart sätt och har fokus på övervakandet av finansiella rapporter. Hon skriver bland annat att tidigare forskning visar *”att tillämpningen av en gemensam redovisningsstandard inte av sig självt kommer att skapa en konvergens i redovisningspraxis eftersom dessa även påverkas av revisorers och chefers incitament samt av den rättsliga och institutionella miljön”*. I sin slutsats skriver hon att ett komplement till revision, i form av en övervakningsmyndighet likt USA:s *Securities and Exchange Commission* (SEC) kan addera värde till processen i att kunna garantera hög kvalitet på den finansiella rapporteringen. Ett argument hon använder för detta är att en tillsynsmyndighet kan komplettera revisorn genom att behandla och lyfta fram frågor som inte har ifrågasatts av revisorerna.¹¹⁰

Skinner skriver i en rapport att immateriella tillgångar har fått större betydelse i dagens redovisning och att företag för tillfället inte identifierar dessa tillgångar i den utsträckning normgivningen uttrycker. Utvecklingen har lett till tanken att redovisningen av immateriella tillgångar bör omprövas och förändras. Skinner ställer sig kritisk till att en reform av normgivningen kommer att ge önskat resultat. Han medger att förslaget låter förnuftigt i teorin, men att det praktiskt kommer leda till problem. Han lyfter fram att immateriella tillgångar är svåra att standardisera, eftersom en immateriell tillgång i en industri kan skilja sig avsevärt från samma tillgång i en annan industri. Som exempel lyfter han fram att kundrelationer inom bilindustrin sannolikt skiljer sig från kundrelationer inom snabbmatsindustrin. Han belyser även att systemet är tänkt att vara riktlinjer snarare än regler. Skinners slutsats är att om intressenter åskådliggör att de värderar den information företag lämnar rörande immateriella tillgångar, så kommer det leda till att företag har incitament att fokusera på den informationen. Det som kan behövas för att företag ska förbättra sin

---

¹⁰⁹ Marton, J. & Rehnberg, P. (2009)

¹¹⁰ Gillqvist, A-S. (2011)

tillämpning av standarden är att normgivarna hjälper företagen med handledning och instruktioner.¹¹¹

4.3.1 Debatten i svensk media

Pernilla Rehnberg har gjort en studie som visar att det finns markanta skillnader mellan hur stor andel immateriella tillgångar olika företag identifierar skilt från goodwill vid rörelseförvärv. Jan Marton skriver i sin artikel *Rörelseförvärv – en evig redovisningsfråga?* att det inte handlar om skillnader i existensen av immateriella tillgångar mellan bolagen utan snarare att det finns differenser i ambitionsnivå mellan företagen. Det leder enligt Marton till att intressenter kan ha svårt att avgöra vad som egentligen avspeglas i bolagens finansiella rapporter. Han skriver att goodwillposten i svenska bolag vuxit sedan införandet av IFRS och att en möjlig förklaring kan vara att nedskrivningar inte gjorts i tillräcklig utsträckning. Paralleller dras till USA som inte har haft samma tendenser till svällande balansräkningar. Han menar att en anledning kan vara att USA:s tillsyn är mer kraftfull än den som finns i Sverige. Han konstaterar att det finns ett problem med tillämpningen av nuvarande normgivning men ställer samtidigt frågan om det finns ett bättre alternativ till att redovisa goodwill än på det sätt som gäller idag.¹¹²

År 2009 skrev medlemmar av FAR SRS referensgrupp för värderingsfrågor ett inlägg i Balans där de belyste vikten av att etablera en ”best practice” för att komma tillrätta med tillämpningsproblemet inom IFRS 3. Syftet med IFRS 3, att få en tydligare och mer jämförbar redovisning vid förvärv, kräver identifiering och värdering av immateriella tillgångar. IASB har noterat att en ökande andel av tillgångarna utgörs av just de immateriella, varför det blir extra viktigt att dessa separeras från goodwill vid rörelseförvärv. Författarna skriver i artikeln att en orsak till att en så låg andel av köpeskillningar fördelas på immateriella tillgångar kan bero på att det finns en osäkerhet avseende identifiering och värdering av tillgångarna samtidigt som det saknas god vägledning och utvecklad praxis på området. De skriver även att en förklaring kan vara att ny komplex metodik ska användas vid förvärv. Det anses därför rimligt att det kan ta några år innan företag, revisorer och investerare kan ta till sig och tillämpa förändringen.¹¹³

---

¹¹¹ Skinner, D.J. (2008)

¹¹² Marton, J. (2011)

¹¹³ Corell, M. et. al. (2009)

Även finansanalytikern Peter Malmqvist har belyst problematiken med svag jämförbarhet mellan företag som följer IFRS. I en krönika i Balans skrev han 2007 att revisorerna bör säga ifrån och menar då att det är dags att revisorerna blir mer delaktiga i företagens delårsrapporter. Han anser att det finns problem med IFRS 3 vad gäller fördelningen av goodwill och immateriella tillgångar i samband med rörelseförvärv. Undersökningar som Malmqvist gjort av bolag som genomfört förvärv visar att det är en väldig spridning av hur stor andel immateriella tillgångar de olika företagen särredovisar från goodwill. Den övre kvartilen har fördelat 90 procent på immateriella tillgångar medan den lägsta endast har fördelat 15 procent. I inledningen tas jämförelsen mellan sjukvårdsföretaget Medas förvärvsredovisning av Viatrix och Ericssons redovisning vid köpet av Marconi. I jämförelsen framkommer att Medas resultat skulle varit 40 procent lägre samt att avkastningen på eget kapital skulle minskat med 7 procentenheter om de använt samma tillvägagångssätt som Ericsson använde vid förvärvsredovisningen av Marconi. Anledningen till skillnaderna förklarar Malmqvist med att goodwill, till skillnad från övriga immateriella tillgångar inte skrivs av. Meda som redovisar en stor andel goodwill får därmed en lägre resultatbelastning än Ericsson som enbart redovisar immateriella tillgångar. Den stora spridningen i redovisningen i kombination med att flera bolag underlåter att lämna kommentarer till fördelningen försvårar analytikens arbete med att göra vinstprognoser utifrån bolagens årsrapporter enligt Malmqvist. Han påpekar även att ett företagsförvärv inte borde ge upphov till så olika resultateffekter då de flesta förvärv är relativt lika. Malmqvist betonar revisorernas ansvar då han föreslår att en lösning på problemet kan uppnås genom att revisionsbolagen går samman och lämnar tydliga riktlinjer för vad som kan godtas inom förvärvsredovisning.¹¹⁴

I FAR SRS INFO skrev Pär Ekengren 2009 att de amerikanska bolagen verkar vara bättre på att identifiera, värdera och redovisa immateriella tillgångar skiljt från goodwill. En teori han har till varför det är så är att EU saknar en motsvarighet till USA:s övervakande myndighet, SEC, som aktivt agerar för att redovisningsreglerna ska följas. SEC har varit tydliga med att förmedla att de företag som inte särredovisar immateriella tillgångar kommer att bli granskade. Ett annat faktum som han tror kan vara en bidragande orsak till skillnaderna i efterlevnaden av IFRS och US GAAP är att den senare har betydligt tuffare regler för nedskrivningsprövning av goodwill. Han menar att amerikanska bolag gärna undviker en nedskrivningsprövning eftersom det kräver ett omfattande arbete och företagen därför istället

---

¹¹⁴ Malmqvist, P. (2007)

anstränger sig mer för att särredovisa immateriella tillgångar direkt vid förvärvet. För att komma tillrätta med problemet i Sverige kompletterade FAR SRS sitt redovisningsuttalande RedU7 år 2009 med ytterligare fem bilagor med förhoppningen att det ska bidra till att öka kvalitén på den finansiella rapporteringen.¹¹⁵

Sven-Erik Johansson anser att IASB bör ompröva reglerna för särredovisning av immateriella tillgångar vid förvärv. I sin artikel förklarar han hur redovisning och värdering av immateriella tillgångar är besvärlig. Johansson ifrågasätter om nyttan med särredovisning överstiger kostnaderna och visar på skäl för varför immateriella tillgångar istället ska ingå i goodwillposten. Ett av argumenten han använder är att det skulle innebära lägre kostnader för både företagen och samhället då tid och pengar kan sparas på att in- och utläringar av separatvärderingar försvinner. Hans förslag är att de immateriella tillgångarna ska ingå i goodwillvärdet och med det istället utsättas för regelbundna nedskrivningsprövningar.¹¹⁶

4.4 Diskussionen kring tillsynen i Sverige

I sin artikel *Tillsynen över IFRS– får vi en bra lösning?* betonar Nils Hellman vikten av *strong legal enforcement* för att uppnå en mer homogen tillämpning av IFRS i Europa. Ett argument han använder är att företag blir mer benägna att följa en standard om det innebär negativa påföljder att inte göra det. Han, liksom Gillqvist, menar att själva övergången till IFRS av sig själv inte betyder att kvalitén på redovisningen har förbättrats eftersom normerna har implementerats annorlunda i varje land och har anpassats till olika redovisningstraditioner. Vidare skriver Hellman att redovisningstillsynen i länderna har betydelse för hur väl standarden uppfylls genom dess bevakning av hur normerna efterlevs. Redovisningstillsynen inom EU ligger på nationell nivå för nationerna som följer IFRS.¹¹⁷ Hanteringen av redovisningstillsynen i Sverige är den enda av sitt slag i Europa¹¹⁸ och har kritiserats av många. Axel Berger har utfört en undersökning av utvecklingen av tillsynen inom EU och skriver:

---

¹¹⁵ Ekengren, P. (2009)

¹¹⁶ Johansson, S-E. (2009)

¹¹⁷ Hellman, N. (2011)

¹¹⁸ Finansinspektionen (2009)

“In Sweden the examinations by the OMX stock exchange led to no errors being identified. The question arises as to whether the quality of financial reporting by Swedish companies is so much better than in other countries or the enforcement is less strict.”¹¹⁹

Även Finansinspektionen och börserna själva har riktat kritik mot hur det svenska systemet fungerar. År 2007 efterfrågade FI en översyn av lagstiftningen för redovisningstillsynen¹²⁰ och i september 2010 publicerade FI en promemoria till Finansdepartementet med anledning att ordningen för redovisningstillsyn borde ändras. Budskapet som FI framhåller är att systemet som det ser ut idag inte visar prov på de fördelar med självreglering som var den ursprungliga tanken.¹²¹ I en artikel i tidningen *Balans* från 2010 skriver Ulrika Heneryd, redovisningsexpert på FI, att det finns en oro över att börsernas plikt känslor till redovisningstillsynen kan påverkas negativt av att de har uttryckt att de inte längre vill ha hand om uppgiften och att systemet därför snarast bör ses över.¹²²

I juni 2010 presenterades ett förslag om en ny ordning för redovisningstillsyn i Sverige i en debattartikel i *Dagens Industri*. Förslaget lades fram av representanter från *Nasdaq OMX Stockholm* samt *Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden* och gick ut på att övervakningen i framtiden ska skötas av en ny nämnd, *Nämnden för svensk redovisningstillsyn*, istället för börserna. Argument som förs fram i artikeln är att den kompetens som behövs för att sköta tillsynen inte finns hos börserna idag och att det faktum att börserna är affärsdrivande talar för nyttan med att skapa ett oberoende organ. Nämnden för svensk redovisningstillsyn föreslås sköta tillsynen och bli en enhet under *Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden* medan sanktioner även fortsättningsvis utställs av *Finansinspektionen*.¹²³ Hellman nämner att ett problem med förslaget är att även den nya tillsynsnämnden skulle ha svårt att granska vissa företeelser på djupet, till exempel hur goodwillposten hanteras i bolagen. Anledningen är att det inte finns tillräckligt med information för att göra bedömningar utifrån de upplysningar som lämnas i årsredovisningarna. Även om informationen hade funnits att tillgå handlar värderingar av denna sort om subjektiva bedömningar, vilket kan vara svårt att ifrågasätta. Han menar därför att den nya nämnden måste ha stora resurser och befogenheter för att kunna göra en djupare granskning som sträcker sig långt längre än att bara belysa brister i formalia och detaljer

---

¹¹⁹ Berger, A. (2010)

¹²⁰ Finansinspektionen (2007) Dnr 07-8431

¹²¹ Fi.se

¹²² Heneryd, U. (2010)

¹²³ Von Haartman, A. et.al (2010)

avseende tilläggsupplysningar.¹²⁴ Han gör jämförelser med hur tillsynsorganet i Tyskland är uppbyggt och framför en idé om att ett liknande arbetsätt skulle kunna minska resursförbrukningen och underlätta för den svenska nämndens arbete. Tillvägagångssättet i Tyskland innebär att tillsynsmyndigheten har rätt att ta del av och granska material från revisorerna såsom dokumentation av hur nedskrivningsprövningar har utförts samt vilka antaganden som ligger till grund för olika bedömningar.¹²⁵

---

¹²⁴ Hellman, N. (2011)

¹²⁵ Hellman, N. (2011)

5. Empiri

Följande avsnitt är en sammanställning av de intervjuer som gjorts. För att få presentationen så flytande som möjligt tas delar av respektive intervju upp i löpande text med de svar och frågor som är mest relevanta för uppsatsen. För att inte förlora tyngden i Peter Malmqvists åsikter har vi valt att citera honom löpande i texten.

5.1 Respondenter

- Björn Gauffin – Verksam vid Grant Thornton
- Sven-Arne Nilsson – Redovisningsexpert, Deloitte
- Andreas Fondell – Revisor, PwC
- Lennart Iredahl – Auktoriserad revisor, Far
- Thomas Svensson – Corporate Finance, PwC
- Peter Malmqvist – Finansanalytiker

5.1.1 Hur direktiven följs

Björn Gauffin anser att de börsnoterade företagen i Sverige har anpassat sig till direktiven som ges i IFRS 3 rörande identifieringen av immateriella tillgångar. Däremot ses inte anpassningen till standarden som tillfredställande då företag enligt Gauffin inte identifiera den andelen immateriella tillgångar vid rörelseförvärv som förväntas av dem. Anledningen till att olika företag redovisar olika stor andel immateriella tillgång, tror han grundar sig i en viss okunskap. Okunskapen bidrar till att företagen inte genomför korrekta förvärvsanalyser då de inte vet hur de ska gå tillväga. Gauffin ser ändå en viss förbättring vid rapporteringen av rörelseförvärv för varje år, sedan införandet 2005. Anledningen tror han ligger i en viss kunskapsökning vid utförandet.

Sven-Arne Nilsson tycker inte att företagen i Sverige har anpassat sig till IFRS 3 och därmed sker inte identifieringen av immateriella tillgångar på ett tillfredställande sätt. Anledning till att detta problem föreligger, tror han grundas i att företag visar skilda ambitionsnivåer att följa direktiven. Nilsson förklarar det med att företag tar direktiven på olika stort allvar där även kostnaden för ett korrekt genomförande spelar roll. Ekonomiska förutsättningar och ambitionen att följa direktiven är det som skiljer företagen åt. Vissa företag tar hjälp av konsultinsatser medan andra inte gör det beroende på storleken av förvärvet.

Andreas Fondell anser att anledningen till ett påstått problem med IFRS i själva verket inte ligger i hur väl direktiven följs. Han anser att direktiven följs, däremot anser han att standarden är för öppen och otydlig och att företagen därför får för mycket spelrum.

Lennart Iredahl hänvisar till den artikelserie som Nilsson och Gauffin har gjort och pekar på att företagen anpassade sig till standarden vid införandet år 2005. Däremot ser han tendenser på en tillbakagång och syftar då på den allt ökande goodwillposten i företagens balansräkningar. Iredahl menar att problemet grundar sig i den ökande kostnaden som tillkommer vid identifieringen av immateriella tillgångar. Han ser inte heller några tydliga tendenser till en förbättring i hur väl företagen följer direktiven. Det kan enligt honom bero på ett sjunkande intresse bland företagen att följa direktiven. Eller kan det bero på att de förvärv företag gjort de senaste åren haft andra förutsättningar, jämfört med tidigare år, och därför inte kan identifiera någonting annat än goodwill. Ett annat skäl till problemet är komplexiteten vid hanteringen av goodwill med dess nedskrivningsprövningar. Företagen saknar enligt Iredahl kunskap om hanteringen och konsulttjänster för utförandet kan tyckas vara för dyrt.

Thomas Svensson har som konsult ingen egentlig kommentar kring hur väl direktiven följs generellt. För honom ligger fokus istället på huruvida den information han tillhandahålls från klienter följer direktiven. Utifrån informationen han får så lämnar han endast rekommendationer kring vilket tillvägagångssätt företagen kan använda sig av, gällande bedömningar och värdering av immateriella tillgångar, och det är inte alltid rekommendationerna följs. På så sätt har Svensson inget direkt inflytande över hur företagen borde agera för att följa standarden. På frågan om huruvida de immateriella tillgångarna identifieras i tillfredställande grad eller inte, svarar Svensson att tillgångar tas upp i företagens balansräkning om de anses ha ett värde för bolaget. I många fall kan ett avtal uppfylla kraven för en immateriell tillgång enligt IFRS, men dess verkliga värde bedöms vara noll. Därför tas inte avtal upp i balansräkningen. Detta är dock beräknat utifrån företagens uppfattning vilket därför inte kan garantera en korrekt bedömning. Som exempel tar Svensson upp ett fall där ett varumärke kan ha ett värde vid förvärvet men där företaget inte ämnar använda det, företaget ser inget värde i varumärket. Det korrekta tillvägagångssättet vore i detta fall att värdet tas upp i räkenskaperna och följs av avskrivningar. Företag väljer i många fall att inte göra på detta sätt utan avstår att ta upp det som en enskild tillgång. Istället bakar de in det i goodwillposten för att slippa en resultatpåverkan genom årliga avskrivningar. Vidare ser

Svensson en tendens från företagens sida att man undviker att göra kvalificerade identifieringar av immateriella tillgångar. Företagen ser till tidigare erfarenheter av liknande förvärv och antar därför att de följer direktiven. Svensson säger även att det är en kostnadsfråga för företagen då en utförlig identifiering kan bli dyr. En ytterligare orsak är den tidspress som CFO:s står inför. Den informationen företagen har fått från början hinner inte bearbetas. De lägger vikt på det som är väsentligt, där de kan allokera mest och skjuter upp en mer noggrann identifiering till ett senare tillfälle. Därefter missar många företagen att göra någon uppföljning gällande nya identifieringar utan de lägger fokus på eftervärdering av de befintliga tillgångarna.

Peter Malmqvist tror inte att det handlar om att kostnaden är stor för företagen eftersom det är en liten del av den totala kostnaden för ett förvärv. Han menar istället att uppdelningen mellan immateriella tillgångar och goodwill känns totalt meningslöst för företagen, en gissningslek från första bokstaven till sista siffran i årsredovisning. ”Det saknas all form av verifikation som styrker att den här siffran som kommer in som övriga immateriella tillgångar och som nästan alltid relateras till kunder, att den siffran är just den siffran och kunde vara dubbelt så stor eller hälften så stor. Det här är en rent fiktiv post som är helt meningslös att hålla på med. Vi saknar forskning, vi saknar teorier, vi saknar idéer om det här.” Han menar att de allra flesta företag försöker lägga sig på en harmlös siffra så att de inte ska bli kritiserade. ”De kallar in någon varumärkesexpert eller någon annan räkneorienterad individ som ska sätta ett värde på det här som ingen egentligen kan verifiera. Jag har pratat med revisorer, jag har pratat med CFO:er i olika bolag och frågat hur de går tillväga. Svaret jag får är att de kallar in någon från en storbyrå och försöker få en siffra som revisorerna är nöjda med och som kan godkännas. Det är inga tankar bakom det där. Helt chansartat skulle jag säga.”

5.1.2 Upplýsningar

Björn Gauffin tycker att företagen i stort sett följer kraven på upplýsningar kring IFRS 3, men ställer sig frågande till om de lämnar den information som bedömarna behöver. Han tror det handlar dels om en fråga om vilja från företagens sida och dels om företagen har kunskapen att göra upplýsningarna korrekta.

Sven-Arne Nilsson tror att acceptansen för en utebliven upplýsning rörande mindre förvärv har ökat.

Andreas Fondell ser ett alldeles för stort krav från normgivarna gällande upplysningarna. Upplysningar ska idag lämnas med mycket information samtidigt som det är en väldigt liten andel användare av rapporterna som faktiskt tar del av de noter som ges. Enligt Fondell formuleras upplysningarna dessutom alldeles för komplext för att utomstående ska förstå innebörden av informationen.

Lennart Iredahl kommenterar inte hur väl företagen följer direktiven rörande upplysningar men betonar däremot vikten av deras existens för intressenterna. I vilken mån en finansiell rapport är pålitlig beror enligt Iredahl på hur väl insatt användaren är och om han tar del av de upplysningar som ges. För att förstå en reviderad årsredovisning krävs en förståelse för upplysningar och därmed är det viktigt att dessa lämnas på det sätt som det är tänkt.

5.1.3 Vikten av en korrekt rapportering

Björn Gauffin anser att om direktiven inte följs blir de finansiella rapporterna mellan företagen skilda, vilket gör att kriteriet om jämförbarhet mellan företag blir lidande. Han menar på att jämförbarheten påverkas av att företag lägger olika vikt vid identifieringen av immateriella tillgångar. Samtidigt beskriver han kriteriet jämförbarhet som en av grundstenarna för införandet av internationella standarder.

Sven-Arne Nilsson ser ett problem för analytiker och användare om standarden inte följs eftersom de därför inte ges korrekt information. Om mindre noterade bolag inte analyseras av denna anledning är följdfrågan om resultatet per aktie påverkas. Samtidigt så är det av största vikt att ett regelverk följs, annars så urholkas det.

Andreas Fondell anser att informationen som lämnas är korrekt men att företagen tillåts för mycket spelrum för att intressenterna ska ha en möjlighet att kunna värdera den. Bedömningarna är alldeles för interna för att intressenter och ägare ska kunna dra nytta av upplysningarna. Vidare ser han subjektiviteten som den största anledningen till att jämförbarheten får stå åt sidan för de nyckeltal som förväntas av företagen. Vid rörelseförvärv är goodwill mer attraktivt för företagen då man inte skriver av posten. Därmed har goodwill inte den resultatpåverkan som immateriella tillgångar har, vilket leder till bättre nyckeltal som företagen kan visa upp. Vidare menar han att företagen inte vill bli bättre på att identifiera tillgångar då det inte är fördelaktigt. Eftersom olika företag har skilda incitament att följa direktiven blir kravet på jämförbarhet ouppfyllt.

Lennart Iredahl tycker att IFRS ger utrymme för subjektiva bedömningar, vilket leder till att företag gör olika värderingar. Samtidigt ser han en indikation på att nedskrivningsprövningarna inte sker på rätt sett och hänvisar till Gauffin och Nilssons artikelserie. Den visar på en allt mer växande goodwillpost i företagens balansräkning, men Iredahl betonar samtidigt att detta inte är något bevis på att direktiven inte följs. Det huvudsakliga syftet med IFRS är en förbättrad finansiell rapportering främst till de utomstående intressenterna. Därför är det av största vikt för dessa intressenter att direktiven följs. Om inte IFRS 3 efterlevs så urholkas regelverket. Samtidigt förses inte användarna med korrekt information vilket gör att IFRS tappat sitt syfte.

Thomas Svensson ser ett problem i att analytiker är mer intresserade av det kassaflödet som verksamheten genererar. Eftersom goodwill inte direkt påverkar kassaflödet prioriteras inte rapporteringen av goodwill. Han ser den initiala responsen från företagen vid införandet av IFRS som att det var skönt att slippa systematiska avskrivningar på goodwill. Därför placerar företagen mer i goodwill i de fall identifieringen är ett gränsfall. Detta påverkar hur väl företagen följer direktiven, med andra ord leder företagets egenintresse mot en mer subjektiv finansiell rapportering. Sett till dagens samhälle menar Svensson att det sällan är ett rörelseförvärv som ger ett värde över en längre tid då det är extremt få bolag som lever på sin kärnidé i mer än tjugo år. Därför borde nedskrivningar göras utefter det, det vill säga, i högre utsträckning än vad som sker idag. Samtidigt så finns det ingen nedskrivna praxis på hur standarden ska behandlas, därför följer revisorer IFRS 3 efter sin egen tolkning.

Enligt Peter Malmqvist går det med det nuvarande systemet inte att skapa en jämförbar rapportering. "Vissa bolag har övriga immateriella tillgångar som kallas kunder-någonting, kundregister, kundtillgångar och så vidare. Jag ser inte att man kan producera en information som är användbar. Jag vet ingen modell, ingen beräkning som är trovärdig om man följer dagens normgivning. Det finns inget värde i den information som levereras för en analytiker. Det är enormt stora spännvidder. Allt ifrån noll bokfört på immateriella tillgångar, som i IT-konsulten "Know it". De tyckte att allting ska vara goodwill inom ett förvärv 2007 eller 2008, samtidigt köpte Ericsson en stor verksamhet som hette "Marconi" vid ungefär samma tidpunkt. Ericsson lade allt övervärde i den transaktionen på avskrivningsbara övriga immateriella tillgångar. I och med att posten immateriella tillgångar skrivs av blir det väsentligt för analytiker att hålla reda på den. Inte för att man tycker att avskrivningarna är

särskilt representativa för vad bolag måste tjäna in framöver, utan för att det helt enkelt skiljer sig på ett rent schablonartat sätt mellan bolagen.”

5.1.4 Vem bär ansvaret för en korrekt rapportering?

Björn Gauffin lägger i första hand ansvaret hos bolagen. Fast utan krav från marknaden, börsövervakning och revisorer så ser bolagen inte nyttan med kraven. De kommer då inte att följa standarden till den grad som är nödvändig för att ge bra och fullständig information.

Sven-Arne Nilsson tycker inte att normgivarna ska ansvara för att direktiven efterlevs utan de ska endast ansvara för att ge förståeliga direktiv. Det primära ansvaret ligger hos de rapporterande bolagen. Nilsson ställer själv inga krav på bolagen men uppmanar dem att anstränga sig vid identifieringen av immateriella tillgångar.

Andreas Fondell menar på att han som revisor utgår från att den informationen som ges till honom är korrekt och följer normgivningen, exempelvis korrekta diskonteringsräntor. Därför är det företaget som ansvarar för att rätt information ges. Därefter är det upp till normgivarna att skapa ett regelverk som företagen kan följa.

Lennart Iredahl säger att revisorsnämnden ska kontrollera revisorernas arbete men samtidigt vill han inte påstå att ansvaret ligger på dem.

Enligt Peter Malmqvist är företagen oskyldiga då de egentligen bara försöker uppfylla regler som de själva inte riktigt förstår syftet med och tillägger att analytiker inte heller förstår syftet med reglerna. Företagen försöker bara behaga de som bedömer dem. Malmqvist anser att ansvaret ligger på IASB och att normgivningen idag bara handlar om ren subjektivitet. ”Som det är nu är det komiskt att ett bolag ska kunna hitta noll och ett annat ska kunna hitta hundra procent då båda ryms inom samma system och verkar inom samma sektor, som IT-konsult och liknande. Det är bara ett larvigt system, jag vet inte hur de har kommit fram till något sådant.”

5.1.5 Fördelar och nackdelar med Goodwill respektive immateriella tillgångar

Björn Gauffin anser att argumenten för att urskilja immateriella tillgångar ifrån goodwill är att bolagen endast behöver hantera systematiska avskrivningar på de immateriella tillgångarna. Vid en redovisning av goodwill behövs posten istället försvaras genom årliga nedskrivningsprövningar. Vidare förklarar Gauffin att problemen med att redovisa goodwill

bidrar till en minskad förståelse för användarna av vad posten verkligen innefattar. Istället är det endast företagen själva som har vetskap om detta och det blir därför svårare för intressenter att utröna innehållet om goodwillposten växer.

Sven-Arne Nilsson menar på att frågan är svarslös, det finns ingen given och hållbar lösning på goodwillproblemet. Däremot ska det tilläggas att man vid tillämpningen av ett gemensamt regelverk kan skapa bättre information i de finansiella rapporterna. Det förutsätter dock att normgivningen efterlevs någorlunda likartat.

Andreas Fondell har förståelse för att företagen väljer att redovisa goodwill eller att ett bakomliggande intresse för goodwill styr dem. Fördelarna med goodwill väger enligt Fondell tungt för en del företag. Därmed lägger man inte stor kraft på att identifiera immateriella tillgångar eftersom de avskrivningar som de medför belastar resultatet.

Lennart Iredahl hänvisar till det ursprungliga syftet med standarden, att minska goodwillposten. Företagen skulle därmed kunna ge en mer tydlig bild av anledningen till varför köpeskillingen översteg eget kapital i det förvärvade bolaget vid rörelseförvärvet och detta skulle vara till användarnas fördel. Goodwill ger större möjlighet för företagen att styra resultatet än vad immateriella tillgångar kan.

Thomas Svensson ser en nackdel med en ökad goodwillpost i balansräkningarna. Det kan i framtiden leda till att företagen tvingas att genomföra nyemissioner. Att undvika nedskrivningar för att slippa en resultatpåverkan är i grunden kortsiktigt. När goodwillposten är i behov av en större nedskrivning kommer företagen behöva göra en omfattande nyemission för att kunna hantera den resultatpåverkan det kommer innebära. Eftersom analytiker inte intresserar sig för detta, utan endast fokuserar på sådant som är kassaflödespåverkande, finns inga incitament för företagen att göra någonting åt det här enligt Svensson. En fördel med den nuvarande normgivningen är att den tvingar företagen att tänka efter mer vid värderingen, därmed inte sagt att företagen gör det. Vid nedskrivningsbedömningarna granskas flera kassagenererande enheter tillsammans och kanske är endast en enskild i behov av nedskrivning medan de andra inte är det. I detta fall görs ingen nedskrivning eftersom företagen ser dessa som ett segment.

Även Malmqvist tar upp risken med att företagen kan tvingas göra nyemissioner om deras goodwillpost är för stor. ”Risken i bolag med hög skuldsättningen och högt goodwillvärde i procent av eget kapital är att banken knackar på och vill att det genomförs en nyemission. Det

här har hänt i en rad bolag. Om man tittar på exempelvis kursutvecklingen i Know-it eller i Exagon hösten 2008, så ser man att de faller över en klippa helt plötsligt. Det händer i dåliga tider, för i dåliga tider går resultaten ned. Under samma period fanns det också en rad bolag med höga goodwillvärden och hög skuldsättning där resultatet inte gick ned och där då kurserna klarade sig alldeles utmärkt. Så man kan inte bara titta på goodwill och säga att det här är något man ska akta sig för. Man kan titta på goodwill och säga att om konjunkturen går ner och om bolagets vinst börjar gå ned med konjunkturen, så är sannolikheten ganska stor att kursen i det här bolaget kommer falla mer än index. Se exempelvis på Eniro det sista åren. De har under de senaste tre åren gjort nyemission på nyemission och pengarna har betalats ut direkt till kreditgivarna för att minska företagets skuldbörda. Följaktligen får aktieägarna ställa upp med resurser som inte går till någonting annat än minska skuldbördan och räntekostnaderna i bolaget. Det gäller att hålla reda på det här goodwillvärdet som en dimension på skuldsättningen. Jag kan förstå vad normgivningen syftar till. Men om jag skulle konstruera det, skulle jag vänt på det. Man kan inte låta residualen i förvärvsanalysen, som alltså är goodwillposten, bli det som inte ska skrivas av. ”

5.1.6 Förändringar

Sven-Arne Nilsson ser en avlärnin g följt av en nyinlärnin g bland bolagens ansvariga som ett krav för en förbättrad redovisning gällande IFRS. Ekonomichefer behöver förbättra sin attityd till IFRS och gå ifrån sitt gamla tänk.

Björn Gauffin menar på att alla inblandade och berörda borde vara mer granskande och ifrågasättande till problemet samtidigt som en mer öppen debatt borde användas.

Fondell ser helst en förändring av normgivningen. Målet är att minska det utrymmet för subjektiva bedömningar och göra ett tydligare regelverk som företag måste rätta sig efter. Han ser inte en ökad tillsyn som lösning då denna hade behövt bli alldeles för omfattande. Eftersom subjektiviteten är den största anledningen till att problemet föreligger är det denna som måste åtgärdas och det kan enligt honom endast göras genom striktare regler.

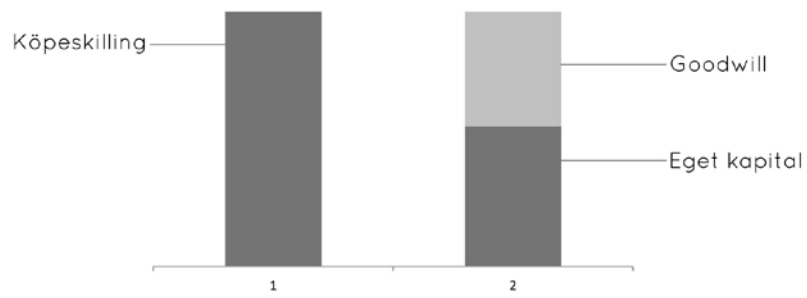
Lennart Iredahl som är verksam i Far hänvisar till deras uttalande i RedU7. Uttalandet ska verka för att minska problemet med subjektivitet och för att underlätta för företagens värdering av immateriella tillgångar. Far noterade att det fanns skillnader i företags värderingar och gav därmed ut uttalandet, med vilket de hoppades begränsa utrymmet för

subjektivitet. För att komma åt problematiken runt IFRS 3 ser Iredahl att större fokus läggs på frågan. Han tror att debatten på så sätt pressar samtliga inblandade att följa normgivningen.

Thomas Svensson säger att, eftersom analytiker är fokuserade på vissa nyckeltal är det främst dessa siffror företagen försöker framhäva. Han ser ett problem i att de viktigaste nyckeltalen för analytiker är kopplade till kassaflöde och därmed påverkas av hur direktiven i IFRS 3 följs. Om fokus istället hade lagts på nyckeltal som inte är kopplade till kassaflöde och resultat så hade företag fått större incitament att särskilja immateriella tillgångar från goodwill vid rörelseförvärv. Ett annat förslag, som Svensson ser som mer radikal, är att företagen inte borde genomföra rörelseförvärv om man inte har kapital att belasta resultatet direkt istället för att göra en aktivering i balansräkningen.

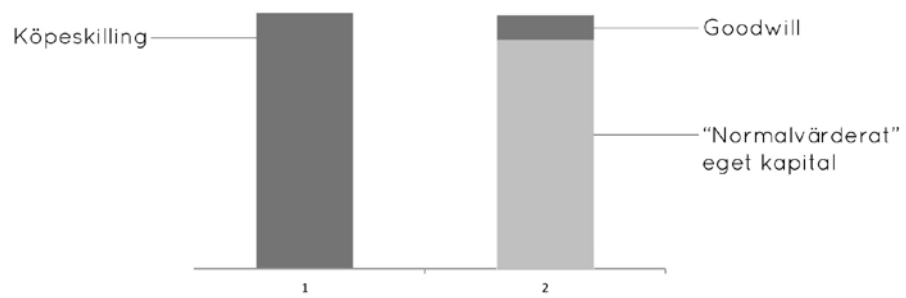
Malmqvist tror inte att problemet ligger i att analytiker fokuserar på vissa nyckeltal utan anser att normgivningen bör förändras. Han kommer även med ett eget förslag på hur det kan ske. ”Om ni frågar tio analytiker men inte mig, hur man bör göra så kommer alla svara: lägg allting på goodwill, skriv inte av någonting. Då blir det ingen skillnad mellan bolagen utan alla har då lagt in en siffra i balansräkningen, ingen resultateffekt. Om man sen tycker att den där siffran i balansräkningen ska påverka bedömningen av företagets värde får den göra det, men det är genom balansräkningen. Jag delar inte den uppfattningen. Det är väsentligt att skilja på vad jag menar då jag är mer redovisningsintresserad än de flesta analytiker.” Malmqvist menar att man i förvärvsanalysen bör värdera eget kapital efter marknadsvärdet på börsen. ”Värderingarna av Stockholmsbörsens bolag har pendlat mellan, som lägst 1.5 gånger eget kapital och som högst 3,3 gånger eget kapital enligt mina mätningar. Idag börjar beräkningarna av förvärvsanalysen på 1.0 gånger eget kapital, när Stockholmsbörsen som lägst av placerarna har varit värderad som 1,5 gånger eget kapital och det när börsen rasar. Då kan man säga att det ligger något sorts mätfel i beräkningen när vi utgår ifrån det bokförda egna kapitalet. Jag menar att det vore mycket bättre och skulle ge mig mycket bättre information om vi kunde komma fram till en normalvärdering av det här bolagets egna kapital när det handlas på börsen genom att kolla på genomsnittet över en viss tidsperiod”. Det skulle innebära en väsentligt mindre goodwillpost, som sedan ska skrivas av.

FIG. 5 Nuvarande beräkning vid förvärvsanalys

Malmqvist, P. (2011) Egen illustration

FIG. 6 Peter Malmqvists förslag till beräkning vid förvärvsanalys

Malmqvist, P. (2011) Egen illustration

6. Analys

I analysen delas uppsatsens frågeställning i de två delfrågorna; Vad är orsakerna till skillnaderna vid tillämpningen av IFRS 3? Vad krävs för att uppnå en mer konsekvent tillämpning? Nedan följer en sammanställning av de olika teorier och svarsförslag som presenterats i tidigare avsnitt genom intervjuer och sekundärdata.

6.1 Vad är orsakerna till skillnaderna vid tillämpningen?

Direktiven i IFRS 3 uppmanar till en ökad identifiering av immateriella tillgångar vid rörelseförvärv. Det visar sig att vissa anser att direktiven är komplicerade samtidigt som ingen generell praxis finns uttalat kring standarden. Som följd av detta ökar kostnaden för företagen som följer IFRS. Ett stort problem med IFRS 3 anses grunda sig i förhållandet mellan immateriella tillgångar och goodwill. Kraven för att en immateriell tillgång ska tas upp i balansräkningen anses otydliga och bygger på bedömningar både vid värdering och om den uppfyller kraven för redovisning. Skinner skriver i sin artikel att utöver de svårigheter som begreppet immateriell tillgång medför spelar även branschtillhörighet roll. Som exempel kan kundrelationer te sig olika mellan branscher. Därför kan tillgångar förhålla sig olika till kraven om avskiljbarhet och kontroll beroende på vilken bransch företagen verkar inom. Beträffande goodwill är även den posten omdiskuterad. Redan 1810 beskrevs goodwill av Lord Chancellor Eldon som en förhoppning om att en gammal kund ska återkomma. Ända sedan dess har röster höjts om vad goodwill verkligen är och den har förklarats som ohanterlig inom redovisningen. Nedan följer de identifierade faktorer till problemen som förhållandet mellan teori, litteratur och empiri indikerat.

6.1.1 Dyrt och komplicerat.

Otydligheten kring immateriella tillgångar medför ett komplext utförande för företagen vid rörelseförvärv. De har sällan den spetskompetens som krävs för ett korrekt genomförande av redovisning av rörelseförvärv vilket leder till dyra konsultinsatser. Just detta påpekar Iredahl när han konstaterar att det är för komplicerat och framhåller att kritiken som ofta framkommer om IFRS är att det blivit för svårt. ”Det är en komplicerad övning att värdera och bryta ner förvärvad goodwill i olika komponenter och sedan göra nedskrivningsprövningar på de olika komponenterna.” Även Björn Gauffin ser att problemet kan grunda sig i okunskap bland

företagen och att man inte vet hur man ska gå tillväga vid arbete med IFRS 3. Detta medför en ökad kostnad för företagen då man behöver köpa in en viss kompetens som företaget inte besitter.

Komplexiteten rör inte alla företag då en del större företag lyckas bättre vid redovisningen av rörelseförvärv enligt Iredahl. Anledningen kan vara att de har värderingsspecialister som kan hantera direktiven medan andra mindre bolag saknar kompetensen. För de mindre företagen blir det därmed en kostnadsfråga. Vidare fortsätter han med att konstatera att kritiken mot IFRS är att det har blivit alldeles för komplicerat. Företag med en kompetent ekonomiavdelning är inte längre kapabla att ta fram sin egen årsredovisning, utan det kräver utomstående konsulter för att genomföra det.

Jansson, Nilsson och Rynell beskriver att standarden i sig innebär ytterligare arbete för företagen men är positiva till att företagen befrias från bördan att bestämma den ekonomiska livslängden på goodwill. Dock ska livslängden även bestämmas om goodwill istället allokeras som immateriella tillgångar enligt teorin, vilket gör att argumentet kan ifrågasättas. Marton ser positivt på att nedskrivningsprövningar försvinner om företagen inte redovisar goodwill med förklaringen att dessa är problematiska. Dock visar Nilsson och Gauffins artikelserie att detta inte har bidragit till en minskad andel av goodwill då den tvärt emot ökat sedan 2005. Så trots att det finns en del fördelar med att identifiera immateriella tillgångar enligt ovanstående författare så påverkar det inte företagen tillräckligt för att de ska rätta sig efter direktiven.

Thomas Svensson ser annorlunda på kostnadsfrågan när det gäller IFRS 3. Han tror snarare att det rör sig om tidspress från företagen sida vilket presenterats i empirin. Han utesluter samtidigt inte att det är komplicerat och dyrt. Då kan man ställa sig frågandes till om en anledning som ovan är en hållbar anledning till att man inte följer direktiv som är till för att följas. Nilsson förklarade i empirin vikten av att normgivningen följs, vad är poängen med det annars? Sen är det svårt att föreställa sig att den ekonomiska insatsen ett upprätthållande av standarden kräver skulle vålla några ekonomiska problem för företagen.

Trots att de flesta av respondenterna ser företagen som ansvariga för att en korrekt rapportering ges bortser de inte från normgivarnas uppgift. För att företagen ska följa direktiven krävs ett förståeligt regelverk som företagen kan tillämpa. Sett till ovanstående analys är det tydligt att företagen idag saknar kunskap om hur man ska redovisa ett rörelseförvärv korrekt. Eller som Fondell förklarar, standarden ger företagen för stora

möjligheter att redovisa korrekta uppgifter men på olika sätt. Således är det för svårt för intressenter att jämföra företag då informationen inte går att värdera för en utomstående intressent. Sen är det också en fråga om företag faktiskt gör fel. Normgivningen kan vara förståelig men spannet av alternativ gör det får svårt för företagen att välja ett tillvägagångssätt. IASB har utformat en bred normgivning eftersom det är en bred grupp av företagen som ska tillämpa den. Är det bara så att företagen inte inser vilket tillvägagångssätt som är optimalt för dem?

Peter Malmqvist lägger å andra sidan ansvaret på normgivarna, i detta fall IASB. Han menar på att företagen saknar förståelse för vad de gör när de följer direktiven. Han beskriver det hela som en gissningslek där subjektiviteten har för stor påverkan på bedömningarna företagen gör. Det kanske är så att dagens företag har för lite kunskap om redovisning för att klara av normgivningen. Har normgivarna praktisk kunskap av deras utformning eller är direktiven endast hållbara i teorin?

6.1.2 Subjektivitet

IASB:s skapande av IFRS skulle bidra till en ökad harmonisering mellan länder där jämförbarheten var en av de egenskaper de ämnade att frambringa. För att skapa jämförbarhet krävs en relativt enhetlig redovisning mellan företag där inslagen av subjektivitet i bedömningar stramas åt. Dels behöver det ske i bedömning av värde av exempelvis immateriella tillgångar och dels i bedömningar som avgör hur ett rörelseförvärv ska redovisas. Peter Malmqvist förklarar det hela som komiskt och ifrågasätter hur IASB har kunnat skapa ett regelverk som inbjuder till ren subjektivitet. Samtidigt redovisar företagen på ett sätt som endast ska behaga normgivarna utan förståelse för vad syftet egentligen är. Som analytiker ser han inget värde i den informationen som ges då spännvidden mellan andelen goodwill och immateriella tillgångar är så markant. Med andra ord kan det beskrivas som att jämförbarheten försvinner i och med en ökad möjlighet till subjektivitet, vilket också kan vara anledningen till den spännvidden som finns.

Andra menar på att företagen är medvetna om vilka effekter goodwill kan ha kontra immateriella tillgångar. Därmed kan ett företag ha incitament att allokera en så stor andel av övervärdet som möjligt till goodwill, med tanke på att de då slipper löpande kostnader för avskrivningar, vilket Fondell menar. Problemet kan grunda sig att hanteringen av goodwill är förhållandevis enklare än immateriella tillgångar och därför kan det påverka ett företags

ambition att följa direktiven. Han hävdar även att reglerna kring allokering av övervärden i IFRS 3 i sig inte är så komplexa, utan att problemet främst är att normgivningen lämnar rätt stort utrymme för subjektivitet. Därmed går det att utläsa ur respondenternas kommentarer att så fort det ena alternativet medför större fördelar för de finansiella rapporterna än det andra kan företaget välja mellan det mest fördelaktiga förutsatt att regelverket accepterar det. Så länge nyttan för att identifiera immateriella tillgångar understiger kostnaderna kommer denna identifiering inte att ske. Så länge kraven på avskiljbarhet eller kontroll, gällande immateriella tillgångar, går att motbevisa kan företagen undvika en identifiering.

Vill företagen genomföra en korrekt redovisning av ett rörelseförvärv finns det möjligheter att göra det, det vill säga, det beror på företagets intresse. Marton skriver i sin artikel *Rörelseförvärv – en evig redovisningsfråga?* att det inte handlar om skillnader i existensen av immateriella tillgångar mellan bolagen utan snarare att det finns differenser i ambitionsnivå mellan företagen. Detsamma säger Nilsson i empirin, vilket beror på att företagen tar direktiven på olika stort allvar. Även Engström menar på att ambitionsnivån spelar roll vid redovisningen av rörelseförvärv. Har förarbetet gjorts grundligt och efter en total analys av förvärvet ska inga problem rörande identifieringen vara förekommande. Företagen torde helt enkelt vara väl medvetna om vad det är man betalar för. Det visar sig i exempelvis Ericssons fall att man kan hänföra hela köpeskillingen till tillgångar. Om det beror på en ambition från företagen är omöjligt att konstatera men det visar i alla fall att det är möjligt. Är det en fråga om en önskan att upprätthålla en bra bild av företaget till sina intressenter? Andra företag kanske inte har samma mål med sin redovisningen utan ser tillbaka på sin egen erfarenhet av liknande fall. Som Svensson menar i empirin, företagen kan se till vilka immateriella tillgångar som identifierades vid förra förvärvet och antar därefter att dessa är desamma.

Att det kan röra sig om företagspolitik och subjektiva bedömningar är något som testats i en avhandling gjord av Martons & Rehnberg. De kommer bland annat fram till att stora företag identifierar en högre andel immateriella tillgångar vid rörelseförvärv än mindre företag, vilket även Iredahl gör. Slutsatsen Marton & Rehnberg drar är att IASB borde ompröva IFRS 3 för att försäkra sig om att företagsledningars inte använder subjektiva bedömningar på ett felaktigt sätt.

När det kommer till redovisningen av goodwill gällande bedömningen av efterföljande nedskrivningsprövningar eller vad goodwill faktiskt innebär. Drefeldt ställer sig frågande till vad goodwill i själva verket innebär. Hon uppfattar posten som en framtida önskan om avkastning. Därmed kan företagen bedöma att ett rörelseförvärv kommer innebära framtida avkastning vilket även kan ge utslag på den diskonteringsränta som används vid nedskrivningsprövningar. Då kan storleken på goodwill rättfärdigas genom den bedömning företagen gör i deras egen uppfattning om framtida ekonomiska möjligheter. Likaså gäller för diskonteringsräntor som avgör om en nedskrivning av goodwill bör genomföras. Enligt den teoretiska referensramen ska diskonteringsräntan tas med i upplysningen om nedskrivningsprövningen i årsredovisningen likaså dess förändring sedan föregående år. Sett till Gauffin och Thörnstens artikel kan man ställa sig frågande till om diskonteringsräntan verkligen anpassas till den allmänna ekonomiska framtiden som förutspås. Om en lågkonjunktur råder är det högst osannolikt att de ekonomiska förutsättningarna förbättras för de flesta företagen. Om ett företag kan förändra diskonteringsränta så att en nedskrivning aldrig behövs göras så kan företagen manipulera resultatet. Genom att besluta att större delen av köpeskillingen vid ett rörelseförvärv ska vara hänförligt till goodwill undviker de resultatpåverkande avskrivningar som immateriella tillgångar hade medfört. Detta förutsätter att företagen kunde ha identifierat en större del immateriella tillgångar. Genom att därefter se till att inga nedskrivningar behöver genomföras kan företagen genom subjektiva bedömningar undvika en eventuell resultatpåverkan. Detta kan vid senare tillfälle medföra risker som kan kräva nyemissioner, vilket vi ska gå igenom i nästa avsnitt av analysen. Om detta beror på att förklaringarna till varför de bedömningarna görs följer normerna eller för att ingen egentligen undersöker denna faktor kan vi inte konstatera. Däremot kan möjligheten ifrågasättas. Det kan vara så att övervakningen borde reagera på situationen eller så är det så att det inte innebär risker.

6.1.3 Otillräcklig övervakning

Idag övervakas de börsnoterade företagen av Nasdaq OMX och NGM efter att finansinspektionen har delegerat ansvaret till dem. Som beskrivet i den teoretiska referensramen är anledningen till delegeringen att det skulle skapas utrymme för självregleringslösningar. Det har ifrågasatts om det svenska systemet uppfyller EU:s öppenhetsdirektiv. EECS som står under ESMA har för avsikt att skapa en konsekvent tillämpning av IFRS inom EES, om Sverige står ensam i EU gällande övervakningssystem är möjligheten till konvergens mellan länderna svårare att uppnå. Samtidigt kan frågan ställas

om hur strikt tillsynen är. Axel Berger ställer sig undrande till om svenska företag är bättre än övriga länder inom redovisning då inga felaktigheter rapporterades, eller om tillsynen i själva verket är mer lösryckt i Sverige.

Eftersom både Finansinspektionen och de svenska börserna har sagt sig vilja avstå ifrån tillsynen kan det ifrågasättas om de verkligen lägger stor vikt vid att genomföra tillsynen korrekt. Ulrika Heneryd har uttryckt oro för att plikt känslorna från tillsynen kan påverkas negativt som följd av denna önskan. Debattartikeln i Dagens Industri lägger också vikt vid att skapa ett oberoende organ som ska verka för tillsynen likt den i övriga EU. Börsen anklagas för att inte besitta rätt kompetens och det faktum att börserna är vinstdrivande ställer en ytterligare önskan om en förändring.

Ekengren skrev 2009 att de amerikanska bolagen verkar vara bättre på att identifiera, värdera och redovisa immateriella tillgångar skilt från goodwill. En teori han har till varför det är så är att EU saknar en motsvarighet till USA:s övervakande myndighet, SEC, som aktivt agerar för att redovisningsreglerna ska följas.

Bortsett från den övervakande myndigheten som ser till årsrapporter är det även i revisorns ansvar, vilket visats i empirin. Oavsett om många framhäver normgivarnas ansvar, är det ingen som undanröjer revisorns ansvar. Samtidigt som frågor kring det nuvarande systemet som övervakar ställs, kanske även fokus ska läggas på revisorer och deras krav på sina klienter.

6.1.4 Avsaknad av gemensam praxis

Som en följd av den okunskap som råder bland företagen som tillämpar IFRS skapas ingen enhetlig praxis för hur redovisningen ska genomföras. Om en harmonisering av redovisningen ska skapas, vilket var IASB:s mål, krävs en gemensam praxis för alla företagen som följer samma regelverk. Som Henry, Lin och Yang visade i sin studie skiljer sig resultaten från varandra mellan företag inom EU vid en översättning till US GAAP. Nilsson och Gauffin ser även de, i sin artikelserie, avsaknaden av en gemensam praxis som förklaring till att en förbättring inte har skett över åren. Sett till analysen av komplexiteten kring IFRS 3 är även spelrummet i standarden relevant i frågan om praxis. Är det bredden i direktiven som skapar avsaknaden av praxis eller är det så att ambitionen till att följa direktiven skapar skillnaderna i tillvägagångssätt?. Så länge det inte finns ett enhetligt sätt att redovisa och så länge inte valmöjligheterna stramas åt är det svårt att skapa en praxis.

Far:s referensgrupp skrev i sin artikel från 2009 att en orsak till skillnaderna i tillämpningen av IFRS 3 berodde på avsaknad av god vägledning och utvecklad praxis på området. Redan 2004 skrev Seetharaman, Balachandran, Saravanan i sin artikel om att för att IASB skulle lösa de problem som berörde goodwill var skapandet av en gemensam praxis vital. Ansvaret låg enligt dem på normgivarna och en förändring var det enda sättet att uppnå jämförbarhet. Det är anmärkningsvärt att IASB i sin utformning ger otydliga direktiv utan modeller för hur behandlingen av exempelvis immateriella tillgångar ska ske trots en förfrågan redan 2004.

Uttalandet från Far, RedU7, som även Iredahl belyste, är direktiv som bygger på IFRS 3. Är det meningen att organisationer från alla medlemsländer ska behöva ta fram egna tolkningsverktyg för att alla användare ska förstå normgivningen? Det borde ge en indikationen till IASB att fokus kring utformningen kanske är nödvändig.

6.2 Vad krävs för att uppnå en mer konsekvent tillämpning?

Den första delen av analysen klargjorde vilka faktorer som bidrar till att problemet vid tillämpningen av IFRS 3 föreligger. Utifrån från vad som tagits upp i litteraturen och empirin har förslag presenterats för att åtgärda ovanstående faktorer. För att belysa vikten av att en förändring behöver göras är frågan om vilka konsekvenser nuvarande situation kan ge högst relevant. Ett system där företagen tillåts att redovisa med så stor frihet som råder idag är inte riskfritt. Nedan följer en sammanställning av de förslag på förändringar som identifierats för att kunna komma till rätta med problemet.

6.2.1 Förändring av regelverk

Den mest diskuterade orsaken till problemen kring IFRS 3 är att direktiven som rör området är lösryckta, otydliga och komplicerade. Förändringar för att komma på rätsida med problemet har enligt respondenter och artiklar varit en åtstramning av regelverket eller som i andra fall slopa det. Förändringen ska i så fall ske på global nivå så att samtliga länder som tillämpar IFRS påverkas. Även USA skulle påverkas av en förändring då FASB och IASB arbetar gemensamt för att utforma ett så snarlikt regelverk som möjligt.

En faktor till att regelverket inte bidrar till jämförbarhet mellan företagen är det utrymme för subjektivitet som direktiven tillåter. Frågan är om det är möjligt att skapa jämförbarhet så länge subjektiva bedömningar är möjliga. I och med att Sverige tillämpar en principbaserad redovisning kan inte direktiv skapas som ger företagen strikta regler att följa. Däremot finns det möjligheter att minska subjektiviteten. Fondell tror att en förändring av den bredd av

regler som ges i och med att normgivningen är så öppen, är den rätta åtgärden för att uppnå en mer homogen tillämpning av IFRS 3. Bredden ger utrymme för subjektiva bedömningar.

Som ett led av att subjektiviteten är en vanlig förekommande faktor, vid bedömningar av värdet på immateriella tillgångar och vad goodwill består av, gör det att jämförbarheten blir hämmad. Detta är också ett led av att en praxis saknas vilket Far avsåg förebygga. RedU7 som tagits fram av Far, är ett sätt att uppnå bättre jämförbarhet menar Iredahl. Han tror att det finns förutsättningar att uppnå bättre jämförbarhet om företagen följer RedU7. Eftersom en av anledningarna till IASB:s utformning av regelverket IFRS var en harmonisering på global nivå kan ett uttalande för svenska företag vara ett steg i motsatt riktning. Uttalande kan därför missgynna jämförbarheten mellan företag i olika länder om metoderna skiljer sig åt däremellan. Det kan dock ge upphov till en gemensam praxis för de som tillämpar RedU7, men praxisen kommer bara finnas i Sverige då den är utgiven av Far.

Istället för att justera de befintliga direktiven för att komma åt svårigheterna vid rörelseförvärv, riktar sig vissa förslag till mer radikala förändringar. Marton & Rehnberg uppmanade IASB att ompröva standarden, som vi nämnt i litteraturen. Även Sven-Erik Johansson anser att reglerna för särredovisning av immateriella tillgångar vid förvärv bör omprövas. Han och Malmqvist ser båda två att immateriella tillgångarna istället ska ingå i goodwillvärdet och med det utsätts för regelbundna nedskrivningstester, detta eftersom han ifrågasätter om nyttan med särredovisningen överstiger kostnaderna. Samtidigt går det emot IASB:s syfte med IFRS, att ge intressenterna en större förståelse för företagets redovisning. Eftersom Malmqvist är finansanalytiker och sällar sig till gruppen av intressenter är hans åsikt relevant. Han förklarar i empirin att det inte finns något värde för intressenter i dagens normgivning. Om detta överensstämmer med en stor del analytiker går ju faktiskt nuvarande normgivning emot dess eget syfte.

Ovanstående kan sättas i kontrast till Jansson, Nilsson och Rynells uttalande om att nedskrivningsprövningar var komplicerade, dock är det värt att notera att uttalandet publicerades 2004, innan införandet av IFRS i EU. Som det artat sig idag ses just nedskrivningsprövningar som en anledning till att goodwill ökar trots IASB:s förhoppningar om en motsatt effekt. Som vi förklarat ovan kan det vara fördelaktigt för företagen att redovisa goodwill men därmed inte sagt att så alltid är fallet. Dock ges indikationer på att nedskrivningsprövningar kan manipuleras. Direktiven om nedskrivningar behöver kanske stramas åt, eller så tillåts prövningarna manipuleras av övervakningen eller revisorerna.

Pär Ekengren från Far drar paralleller till hur goodwill behandlas i USA. Han tror att tuffare regler för nedskrivningsprövning av goodwill kan vara en lösning på problemet. Vilket har lett till att amerikanska bolag gärna undviker en nedskrivningsprövning eftersom det kräver ett omfattande arbete och företagen därför istället anstränger sig mer för att särredovisa immateriella tillgångar direkt vid förvärvet. Dock ska det tilläggas att USA tillämpar regelbaserad redovisning och att förutsättningarna för företagen länderna emellan är skilda.

Den kanske mest omfattande förändringen som har föreslagits är en total förändring av standarden. Malmqvist säger i intervjun (se ovan) att normgivningen borde förändras eftersom att det idag känns totalt meningslöst för företag att identifiera immateriella tillgångar. Dock sägs förändringen baseras på de svenska bolagens börsvärde vilket inte alls garanterar att det ser likadant för övriga länder som tillämpar IFRS. Förändringen kanske medför ett ökat värde för analytiker i Sverige men det borde innebära att Sverige borde slopa IFRS 3 om inte samma förhållande råder utomlands. Visst finns det möjligheter att förslaget hade genererat en ökad jämförbarhet i Sverige men frågan är om det även hade gjort det över länder.

6.2.2 Förändring i attityd

En förändring av attityd riktar sig främst mot de som tar del av de finansiella rapporterna och vad de söker efter. IFRS är utformat med intressenten i fokus, standarderna riktar sig mot att göra redovisningen bättre för deras del. Enligt syftet med IFRS borde analytikernas kunna förstå redovisningen som företagen förmedlar. Om analytikerna säger ifrån borde IASB ta hänsyn till deras åsikter. Är inte analytikerna nöjda med de riktlinjer som ges ut har normgivaren misslyckats med att upprätthålla syftet som först var uttalat. Vissa påpekar dock att företagen i högsta grad försöker se till att förmedla de nyckeltal analytiker intresserar sig av. Således sker inga förändringar så länge analytikerna inte visar missnöje. Thomas Svensson belyser just analytikernas ansvar när han föreslår att en förändring i deras attityd hade kunnat bidra till att företag blir bättre på att identifiera fler immateriella tillgångar skiljt från goodwill vid rörelseförvärv. Svensson tror att om analytiker hade fokuserat mer på andra nyckeltal, hade hetsen kring att det inte får förekomma påverkan på *earnings per share* kunnat undvikas. Hade analytikerna intresserat sig mer för genomförandet av rörelseförvärv hade de möjligtvis uttryckt ett missnöje över hur det sköts. Då borde således IASB lägga tyngd på att stå analytikerna till svars och arbeta mer för att företagen genomför redovisningen korrekt.

Skinner hävdar att för att företagen ska bli bättre på att hantera immateriella tillgångar måste intressenterna sätta ett högre värde på den informationen. Det kommer skapa högre incitament bland företagen att förbättra redovisningen inom detta område. Även Nilsson håller med om att en attitydförändring kan förbättra situationen. Han anser däremot att förändringen ska göras hos företagen, att det behövs en intention att följa IFRS hos en del företag som inte har den idag. Han föreslår avlärnin g följ d av nyinlä rning av IFRS för att förändra den nuvarande attityden. Fondell riktar sig också mot företagen och deras attityd gentemot upprättandet av redovisning av rörelseförvärv. Han pekar på att företagen har möjlighet och resurser att anstränga sig mer för ett korrekt upprättande. Teorin ger direktiv om hur nedskrivningsprövningar ska ske och tillsammans med litteraturen visar empirin på att det skapar fördelar med att redovisa goodwill. Så länge det finns möjlighet att företagen att göra kortsiktiga vinster kan det nog antas att företagen kommer se över dessa möjligheter. Kan det ske en attitydförändring från företagen som inte ger dem själva några konsekvenser på kort sikt?

6.2.3 Hårdare krav från revisorerna

Revisorn har ett stort inflytande över vad företagen kan innefatta i sina finansiella rapporter och kan därmed motverka att fel eller otillräcklig information ges. Flertalet av respondenterna i empirin menade på att revisorn har ett visst ansvar för att motverka de problem som följer med IFRS 3 idag. Eftersom revisorn får ta del av information som inte tillsynen får, torde revisorn ha stor insikt i hur företagen sköter redovisningen av rörelseförvärv. Nilsson och Gauffin sade sig förvänta större granskning från revisorn och fler krav på sina klienter. Fondell sade i empirin att som revisor utgår han från att information som tilldelas honom bygger på korrekta beräkningar och följer direktiven. Han avslutade med att revisorerna kan ställa hårdare krav genom att i större utsträckning sätta hårt mot hårt och utmana företagen när förvärvsanalyser granskas.

Även Malmqvist betonar revisorernas ansvar då han föreslår att en lösning på problemet kan uppnås genom att revisionsbolagen går samman och lämnar tydliga riktlinjer för vad som kan godtas inom förvärvsredovisning. Ett liknande uttalande gjordes av medlemmar från Far srs:s referensgrupp. För att komma tillrätta med tillämpningsproblemet inom IFRS 3 anser de att det är viktigt att en ”best practice” etableras eftersom syftet med IFRS 3, att få en tydligare och mer jämförbar redovisning vid förvärv, kräver identifiering och värdering av immateriella tillgångar. Om företagen anser att direktiven är komplicerade ser de nog till att revisorn

hjälp dem. Är inte revisorn medveten om vad som ska göras borde kanske IASB se över sina direktiv. I och med att problemen ser ut som de gör idag är de förvånande om revisorerna låtit situationen fortlöpa om de vore medvetna om de faktiskt hade haft kunskap om hur direktiven ska tolkas.

6.2.4 Övervakande myndighet

Den första delen av analysen beskrev det övervakningssystem som Sverige har idag. Vi ställde oss frågande till om tillsynen kan anses vara pålitlig eftersom de vill ge ifrån sig uppgiften. Hellman gör en jämförelse med hur övervakningssystemet är utformat i Tyskland i och med att en förändring i det svenska övervakningssystemet har diskuterats. Tillsynsmyndigheten där har tillgång till att allt material som revisorn har samt all dokumentation kring hur nedskrivningsprövningarna genomförts. Ekengren har skrivit att en övervakande myndighet som aktivt agerar för att redovisningsreglerna ska följas kan vara en möjlig lösning. Han skriver att de amerikanska bolagen verkar vara bättre på att identifiera, värdera och redovisa immateriella tillgångar skiljt från goodwill i och med SEC. Marton drar också paralleller till USA. Där har inte samma tendenser till svällande balansräkningar uppmärksammas som i Sverige. Marton menar att en anledning till det kan vara att USA:s tillsyn är mer kraftfull än den svenska och att nedskrivningar av goodwill därför görs i större utsträckning. Däremot kan jämförelsernas betydelse ifrågasättas då redovisningen i USA är regelbaserad vilket gör det enklare för en tillsyn att åberopa felaktigheter. Om problemen endast hade varit hänförliga till Sverige hade det varit enklare att se till vilka skillnader som finns mellan Sverige och exempelvis Tyskland. Där hade skillnaderna i övervakningssystem varit talande som orsak till problemen. Därmed hade en förändring av systemet, till att efterlikna Tyskland, varit angeläget. Idag är det nog inte så. Eftersom problemen rör IFRS globalt är det kanske inte behovet av en annorlunda övervakning än den vi ha idag som är lösningen. Istället borde tyngd läggas på vilket fokus dagens tillsyn borde ha.

Gillqvist menar att kvalitén på finansiella rapporteringen kan förbättras med en tillsynsmyndighet genom att de lyfter fram och behandlar frågor som inte har ifrågasatts av revisorerna. Iredahl menar att om tillsynen hade lagt mer fokus på hur företagen sköter redovisningen gällande rörelseförvärv och upplysningar kring detta hade redovisningen förbättrats. Det hade ökat ambitionen från företagens sida i och med att deras redovisning hade genomgått en grundligare övervakning. Som motpol till ovanstående argument har Fondell

förklarat i empirin att han inte ser en ökad tillsyn som lösning på problemet eftersom det skulle innebära ett alltför omfattande arbete.

6.2.5 Större fokus på frågan

All den information vi tagit del av i uppsatsen är i huvudsak riktade mot just de problemen som IFRS 3 innebär. Trots att flera åsikter och tankar har redogjorts, har många funderingar väckts kring det bristande intresset för att åtgärda situationen. Seetharaman, Balachandran, Saravanan visade oro kring IASB:s roll rörande normgivningen redan 2004 och Nilsson och Gauffin skrev 2007 om en önskan om ett ökat intresse från analytiker. Om sådan oro uttryckts redan innan införandet är det förvånansvärt att diskussionen kring IFRS 3 fortfarande inte anses tillräckligt utbredd. I empirin tar bland annat Iredahl upp större fokus som en åtgärd. Han tror att det leder till en naturlig reaktion från företagen så att de anstränger sig på ett annat sätt. Gauffin är inne på samma spår när han uppger att större krav från marknaden i kombination med ett större ifrågasättande och en mer öppen debatt kan bidra till en mer enhetlig tillämpning av standarden.

Nilsson och Gauffins noterade i sin undersökning att skedde en ökning på 60-70 miljarder i goodwill samtidigt som nedskrivningar endast gjordes med 6-7 miljarder. Om denna ökning sker varje år betyder det att en större andel av balansräkningen tillslut består av en post som endast företagen själva kan bedöma. Om tillsynen idag kan tillåta att redovisningen fortlöper som den gjort de senaste åren rörande rörelseförvärv ska nog ingen förändring eller inlärning förväntas. Med tillsyn innefattas både den övervakande myndigheten och revisorerna. Med hänvisning till Nilsson och Gauffins artikelserie sker ingen förändring och troligtvis sker den inte heller om något auktoritärt organ inte ställer högre krav på redovisningen. Förutsatt att inga förändringar kring regelverket sker, kan företagen redovisa som idag och detta med olika metoder vilket öppnar för den problematik vi diskuterat i analysen.

Om företagen blir medvetna om vilka risker det innebär att fortlöpa med nuvarande förhållningssätt borde det innebära ökad fokus på problemet. Engström skriver att kraven på att företagen och dess ledning redovisar fördelarna med förvärven. Är företaget inte medveten om vad goodwill innebär kan det bereda väg för nya bubblor på marknaden. Malmqvist förklarar i en artikel att goodwill är en riskfaktor som kan påverka kassaflödet. I empirin tar han upp exempel på där företag har tvingats tills nyemissioner på grund av att de inte kan hantera en omfattande nedskrivning. Detta har skett om goodwillposten är stor i förhållande till eget kapital. Observera att nedskrivningar har förklarats som att det inte är

kassaflödespåverkande, vilket är en faktor till varför intressenter inte fokuserar på redovisningen av rörelseförvärv. En nyemission är kassaflödespåverkande vilket även Svensson diskuterar i empirin. Frågan är vad som ska krävas för att fokus ska öka på diskussionen kring IFRS, är det en bubbla på marknaden som får analytiker, normgivare eller revisorer att agera i större utsträckning?

---

7. Resultat

I uppsatsens avslutande kapitel kommer slutsatsen utifrån uppsatsens analys presenteras. Den föregås av en diskussion kring förändringsalternativen. De frågorna som presenterades i frågeställningen besvaras. Avslutningsvis ges förslag på fortsatta studier kring ämnet.

7.1 Diskussion

Vilken förändring som vore mest effektiv kan diskuteras. Följande avsnitt är vår diskussion kring de förslagen som presenterats i analysen. Förslagen påverkar varandra på något sätt och därför tror vi att alla förslagen kan förbättra situationen. Det kan även lyftas fram vilka effekter respektive förändring kan förväntas ha på respektive problemfaktor.

Hade normgivarna förändrat direktiven hade det påverkat varenda aktör som tillämpar IFRS. Det är viktigt i detta fall att ha i baktanke att fler än hundra länder tillämpar normgivningen idag. De företagen som idag förhåller sig korrekt till direktiven kommer påverkas om en förändring sker. Som presenterades i inledningen finns det exempel på när företag gör en fullständig utvärdering i så stor utsträckning att de faktiskt inte allokerar en enda del av köpeskillingen som goodwill. Därmed kan det slås fast att faktorer som komplexitet inte är en rättfärdig anledning till fel, eftersom en del företag tillämpar direktiven bättre än andra. Det kan diskuteras vilken kostnad företagen kan anse vara för dyr. Om ett företag lägger en ansevärd summa pengar på ett rörelseförvärv är det svårt att motivera att ett konsultarvode skulle innebära ekonomiska problem. Samtidigt kan kostnadsfrågan ses som en icke-fråga, som Svensson poängterade. Ger normgivningen direktiv företagen ska följa är det ingen fråga om det är värt kostnaden eller inte, direktiven ska följas. Det utesluter inte att kostnader och komplexitet kan ses som anledning till problemen men de går å andra sidan att ta sig runt dem.

En förändring av normgivningen som stramar åt utrymmet för subjektiva bedömningar kan skapa harmonisering. I det här fallet får IASB:s syfte och grundtanke bakom utformningen av IFRS 3 beaktas. Utrymmet för tolkning av direktiven är till för att företag ifrån olika branscher har så vitt spridda förutsättningar att fasta regler inte går att tillämpa.

Ifall tillsynen av redovisningen från revisorer och övervakningsorgan blir hårdare kan högre krav ställas på företagens redovisning. Teorin, empirin och analysen visar att det finns en möjligheten för företagen att styra resultatet som ett led av subjektiva bedömningar. Vi har illustrerat vilka fördelar företag kan ha med att redovisa goodwill istället för att särredovisa immateriella tillgångar. Med nuvarande system finns det möjligheter för företagen att kringgå nedskrivningar genom en justering av diskonteringsräntan. Om tillsynen ökar kan fördelarna begränsas. Därmed påverkas företagens incitament att redovisa goodwill. Som en följd kan företagen se ett utökat värde i att identifiera fler immateriella tillgångar. Samtidigt innebär avskrivningar en mer förutsägbar resultatpåverkan än en eventuell tvingad nedskrivning av goodwill.

Att lägga tyngd vid att skapa ett utökat övervakande system behöver inte nödvändigtvis innebära en förändring. För att en förändring ska borde istället tyngden gälla vad övervakningen ska fokusera på. Oavsett vem som utför kontrollen behöver kraven på företagen öka. Övervakningen borde ställa sig mer frågandes till varför en viss bedömning har gjorts och därefter utvärdera den. Därmed behålls ett visst mått av subjektivitet men besluten som tas kräver en förklaring.

Om värdet att identifiera immateriella tillgångar ökar bland företagen kan det leda till ett mer enhetligt sätt att tillämpa direktiven. En mer likartad redovisning kan leda till ökad jämförbarhet mellan företagen och på så sätt uppnå en bättre redovisning med befintlig normgivning. Likaså ökar intressenternas inblick och förståelse för företagens finansiella rapporter om alla företag arbetar för att undvika en oidentifierbar post, vilket är syftet med IFRS.

Det kan verka aningen långsökt att attityden bland aktörerna utan någon egentlig förändring av redovisningen skulle kunna åtgärda problemen. Finns det möjlighet för företag att göra kortsiktiga vinster inom ramarna för vad som är accepterat är det troligt att denna kommer utnyttjas. En attitydförändring är svår att uppnå utan en kombination med ett annat angivet förslag på åtgärder.

Vi ser en ökad tillsyn som den bästa lösningen på problemet. Det innebär en mindre justering som kommer ha stor effekt på redovisningen. Vi har ovan visat på vilka följder en förändring av tillsyn skapar vilket talar till dess fördel. Företagen får en förbättrad redovisning med en möjlighet till en förbättrad praxis då redovisningen av rörelseförvärv blir mer enhetlig. För intressenternas del innebär det framförallt en ökad jämförbarhet mellan företagen och en

större förståelse över vad förvärvet faktiskt innehåller. En ökad tillsyn kan leda till att företagen följer IFRS 3 på ett bättre sätt än idag vilket är till normgivarnas fördel. IFRS är framtagen för att vara till intressenternas fördel och samtidigt harmonisera redovisningen över världen. Förändringen innebär att redovisningen på ett bättre sätt är kompatibel med standardverkets syfte.

7.2 Slutsats

Uppsatsen syfte bygger på att klargöra och identifiera vilka faktorer som skapar skillnader vid tillämpningen av IFRS 3, eftersom utgångspunkten är att problem med direktiven redan föreligger. Utifrån analysen drar vi slutsatsen att problemen grundar sig i ett flertal faktorer. De faktorer vi har identifierat är:

- Standarden är för komplex
- Korrekt utförande innebär höga kostnader
- Finns ingen utarbetad praxis företagen kan använda sig av
- Normgivningen tillåter för mycket utrymme för subjektiva bedömningar
- Otillräcklig övervakning

Förändringarna som presenterats i analysen ses som en förbättring av dagens redovisning, oavsett om den innebär en radikal förändring eller endast en minimal justering. Det rör sig från totala omprövningar av normgivningen, ökad tillsyn eller förhoppningar om större fokus på frågan från aktörerna. Det finns risker med att situationen, som den är idag, fortlöper varför en förändring kan vara nödvändig.

Vi drar slutsatsen att en ökad tillsyn av företagen är den bästa förändringen eftersom vi tror att den hade gett störst effekt. Tillsynsökningen är den förändringen som vi anser ger störst effekt med en mindre justering. Vi har i analysen kommit fram till att denna förändring hade åtgärdat flera av faktorerna ovan. Det hade även i sin tur lett till att andra förändringsalternativ hade skett per automatik. Genom att öka tillsynen tror vi att faktorerna som hämmar en harmoniserad tillämpning av IFRS 3 kommer att åtgärdas och därmed kan en mer konsekvent tillämpning av standarden uppnås.

7.3 Förslag på fortsatta studier

Utifrån vår frågeställning kan vi konstatera att det kan behövas en förändring av företagens tillämpning av direktiven kring rörelseförvärv. Vilka konsekvenser respektive förändring

skulle ha har vi endast diskuterat kort utan djupare undersökning då det inte var syftet med uppsatsen. Ett förslag på vidare forskning är därför att undersöka vilka effekter respektive förändring hade haft.

I litteraturen togs den övervakande myndigheten upp. Det visade att ett nytt organ var under konstruktion som skulle ta över uppgiften efter börserna. När väl det nya organet har startat sin verksamhet vore det intressant att se vilka effekter det hade haft på företagens redovisning. Det skulle kunna undersökas om det leder till en förbättrad redovisning eller om vi stannar kvar vid den situation vi har idag. Sen kan det även undersökas om tillsynsmyndigheten i USA har en unik sammansättning för just deras land och kultur eller om den är applicerbar i exempelvis Sverige. Då kan man även se till om det beror på att redovisningen i USA är regelbaserad.

Peter Malmqvist tog upp exempel på vilka risker som företagen tar i och med att inte skriva ner goodwill. Han nämnde att Eniro hade tvingats till nyemissioner som följd av bristande likviditet för att kunna hantera en nedskrivning. Ett förslag på vidare studier är därför hur marknaden reagerar på tvingande nyemissioner. Står fler företag inför samma situationer eller beror det enskilt på företagen?

Uppsatsen visar på de brister som finns vid tillämpningen av IFRS 3 och vilka faktorer som styr redovisningen idag. Ett antal utländska studier har analyserats där det visat på att problemet inte endast berör Sverige utan det rör IASB:s arbete globalt. En fortsatt studie hade varit att undersöka vilka skillnader i redovisningen av rörelseförvärv som finns mellan länder. Det vore även intressant att se om det är några länder som följer IFRS 3 på ett bra sätt och vilka faktorer som bidrar till detta.

I empirin förklarade Iredahl att Far hade gjort ett uttalande för att underlätta företagens värdering av immateriella tillgångar vid rörelseförvärv. Även om han var tydlig med att förklara att uttalandet även fanns tillgängligt för utländska företag kan det undersökas om detta är ett steg i att förbättra redovisningen globalt. Om alla länder har organisationer som ger ut tolkningsverktyg till direktiven i IFRS finns det en risk att det motverkar IASB:s syfte om harmonisering av redovisningen. En vidare studie som bygger på ovanstående vore att se om länders tillämpning av IFRS skiljer sig åt på grund av att organisationer ger ut normgivning som skiljer sig åt.

8. Källförteckning

Litteratur

- Bryman, A. Bell, E. (2005) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*, uppl. 1:1 Malmö: Liber
- Far Akademi AB (2011) *IFRS-volymen 2011*. Stockholm: Far Akademi AB
- Far Akademi AB (2011) *Fars samlingsvolym: redovisning 2011*. Stockholm: Far Akademi AB
- Gillqvist, A-S. (2011) *Monitoring of Financial Reporting: An Analysis of EECS's Extracts of Enforcement Decisions*. Department of Accounting, Stockholm School of Economics.
- Halvorsen Knut, (1992) *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur AB
- Lundhal, U. & Skärvad, P-H. (1999) *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. Lund: Studentlitteratur
- Marton, J. & Rehnberg, P. (2009) *Identifying intangible assets in accordance with IFRS 3: Consistent application and principles-based accounting standard*. School of Business, Economics and Law Gothenburg University.
- Marton, J., Falkman, P., Lumsden, M., Pettersson, A-K. & Rimmel, G. (2008) *IFRS – i teori och praktik*, .Stockholm: Bonnier
- Rienecker, L. & Jörgensen, P. (2008) *Att skriva en bra uppsats*. Malmö: Liber
- Wadlow, C (2011) *The law of Passing-off: Unfair Competition by Misrepresentation* London: Sweet & Maxwell

Artiklar

- Berger, A. (2010): *The development and status of enforcement in the European Union*. Accounting in Europe nr 7
- Corell, M., Ekengren, P., Lindqvist, M., Lundblad P. & Rynell, T. (2009): *Viktigt etablera en "best practice" för tillämpningen av reviderade IFRS* . Balans nr 4
- Drefeldt, C. (2009) *Den eviga frågan: vad är egentligen goodwill?* Balans nr 12
- Ekengren, P. (2009): *FARSRS skärper kraven på IFRS-värdering av rörelseförvärv*. FAR SRS INFO nr 4
- Engström, S. (2010) *Goodwill – Ja, vad är det?* Balans nr 2

- Gabriel, A & Preinreich, D (1936) *The law of goodwill*. The Accounting Review nr 4
- Gauffin, B & Malmqvist, P. (2010) *Goodwillnedskrivningar 2009, en svårbestämt historia*. Balans nr 8-9
- Gauffin, B & Thörnsten, A (2010) *Nedskrivning av goodwill*. Balans nr. 1
- Heneryd, U. (2010): *Redovisningstillsynen bör ses över*. Balans nr 4
- Henry, E., Lin, S. & Yang, Y. (2009) *The European–U.S. ‘GAAP Gap’: IFRS to U.S. GAAP Form 20-F Reconciliations*. Accounting Horizons nr 2
- Hellman, N. (2011) *Fördjupning: Tillsynen över IFRS– får vi en bra lösning?* Balans nr 3
- Jansson, T., Nilsson, J & Rynell, T (2004) *Redovisning av företagsförvärv enligt IFRS innebär omfattande och väsentliga förändringar*. Balans nr 8-9
- Johansson, S-E. (2009) *Dags för IASB att ompröva reglerna för särredovisning av immateriella tillgångar i förvärvsbalansen*. Balans nr 11
- Malmqvist, P. (2007) *Revisorerna bör säga ifrån!* Balans nr 2
- Malmqvist, P. (2010) *Risken med koncerngoodwill*. Balans nr 4
- Malmqvist, P. (2010) *Goodwillvärdering måste göras begripligare*. Balans nr 6-7
- Marton, J. (2011) *Rörelseförvärv – en evig redovisningsfråga?* Balans nr 11
- Marton, J. (2009) *Redovisning: Nedskrivning av goodwill – hur jämförbart är det?* Balans nr 5
- Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2006) *Rörelseförvärv enligt IFRS 3. Hur gick det med identifieringen av immateriella tillgångar?* Balans nr 8-9
- Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2007) *Rörelseförvärv enligt IFRS 3 – andra året. Hur gick det med identifieringen av immateriella tillgångar?* Balans nr 11
- Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2008) *Rörelseförvärv enligt IFRS 3 – tredje året. Är det ett förlorat år?* Balans, nr 11
- Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2009) *Rörelseförvärv enligt IFRS 3 – fjärde året. Ingen klar förbättring kan skönjas?* Balans nr 11
- Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2010) *Rörelseförvärv enligt IFRS 3 – femte året*. Balans nr. 1
- Nilsson, S-A. & Gauffin, B. (2011) *Rörelseförvärv enligt IFRS 3 – sjätte året. Goodwill växer och frodas*. Balans nr 11
- Seetharaman, A., Balachandran, M. & Saravanan, A.S. (2004) *Accounting treatment of goodwill: yesterday, today and tomorrow*. Journal of Intellectual Capital nr 5

Skinner, D. J. (2008) *Accounting for intangibles – a critical review of policy recommendations*. Accounting and Business Research nr 3

Von Haartman, A., Clemedtsen, P., Ullber, A., Thedéen, E. & Nyrén, A. (2010) *DEBATT: Samordna redovisningstillsynen*. Dagens Industri 8 juni 2010

Elektroniska källor

AICPA, *World momentum* Hämtad 2011-12-19 från: www.ifrs.com URL:
<http://www.ifrs.com/Backgrounder_Worldwide.html>

Aktiespararna, *Nyckeltal underlättar jämförelserna*. Hämtad 2012-01-06 från:
www.aktiespararna.se URL:
<<http://www.aktiespararna.se/ungaaktiesparare/Utbildning/Aktieanalys/Nyckeltal/>>

CESR (2007) *CESR publishes key information from its database of enforcement decisions taken by EU National Enforcers of financial information (IFRS)*. Press release april 2007.
Hämtad från: <http://www.esma.europa.eu/system/files/07_163.pdf>

EFRAG (2008): *Adoption of IFRS 3 (Revised) Business Combinations, DRAFT FOR COMMENT*. Hämtad 2011-11-29 från [ww.efrag.org](http://www.efrag.org) URL:
<<http://www.efrag.org/files/EFRAG%20public%20letters/IFRS%203%20-%20phase%202/EFRAGs%20draft%20endorsement%20advice%20on%20IFRS%203R.pdf>>

EFRAG, *IFRS 3 - Business Combinations*. Hämtad 2011-12-04 från: www.efrag.org, URL:
<<http://www.efrag.org/Front/p98-8-272/IFRS-3---Business-Combinations.aspx>>

ESMA (2011) *European enforcers see good level of IFRS application in 2010 – still room for improvements in some areas*, Press release 21 oktober 2011. Hämtad 2011-11-04 från:
www.esma.europa.eu, URL: <http://www.esma.europa.eu/system/files/2011_354.pdf>

ESMA. (2011). *Frequently asked questions: A guide to understanding ESMA*. Hämtad 2011-12-04 från www.esma.org URL: <http://www.esma.europa.eu/system/files/2011_009.pdf>

Far INFO (2004) *Goodwill får inte skrivas av* Hämtad 2011-11-09 från <farkomplett.se>

Finansdepartementet (2007) *Nya informationskrav i noterade företag*, Pressmeddelande 29 januari 2007. Hämtad 2011-11-12 från www.regeringen.se URL:
<<http://www.regeringen.se/sb/d/8112/a/75779> >

Finansinspektionen, *Angeläget med ny ordning för redovisningstillsyn*. Hämtad 2011-12-01 från: www.fi.se URL: <<http://www.fi.se/Utredningar/Skrivelser/Listan/Angelaget-med-ny-ordning-for-redovisningstillsyn/>>

Finansinspektionen (2007): *Framställning om översyn av lagstiftningen för börsverksamhet*. FI Dnr 07-8431, hämtad 2011-12-13 från

<http://www.fi.se/upload/20_Publicerat/30_Sagt_och_utrett/30_Skrivelser/2007/fidep_borsregler.pdf>

Forbes, T. & Grobel, W. (2006) *IFRS: 3 The First Year*. Intangible Business Ltd. Hämtad 2011-11-09 från: <http://www.intangiblebusiness.com>

Forgeas, R. (2008). *Is IFRS that different from U.S. GAAP?* Hämtad 2011-12-19 från: www.ifrs.com URL: <<http://www.ifrs.com/overview/General/differences.html>>

PwC. (2010): *Årsrapportundersökelsen*. Hämtad 2011-11-09 från: www.pwc.no URL: <http://www.pwc.no/no/ifrs/publikasjoner/aarsrapportundersokelsen.jhtml?WT.mc_id=syndication_08-11_prtm-animated-logo-no_prtm-home>

Rundfelt, R. (2011): *Enforcement of IFRS in Europe – Why is Sweden criticized?* Hämtad 2011-12-01 från: < <http://snee.org/filer/papers/658.pdf>>

Lagar och Förordningar

EUROPEISKA KOMMISSIONEN. (2011): *KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) nr 149/2011*. Europeiska unionens officiella tidning. Hämtad 2011-11-05 från: <<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:046:0001:0013:SV:PDF>>

Finsansinspektionen. (2009): *Övervakningen av regelbunden finansiell information i Sverige*. Promemoria. Hämtad 2011-11-09 från: <http://www.fi.se/upload/43_Utredningar/40_Skrivelser/2010/redovisn_tillsyn_pm.pdf>

Muntliga källor

Fondell, Andreas – 12 december 2011

Iredahl, Lennart – 29 november 2011

Malmqvist, Peter – 19 december 2011

Svensson, Thomas – 12 december 2011

Enkäter

Gauffin, Björn

Nilsson, Sven-Arne